

Redacción
y Administración:
SAN BLAS 1951
U. T. 59-3667
Bs. Aires
★
N A R O Č N I N A :
Za eno leto
\$ 8.—
Za pol leta
\$ 5.—
Za inozemstvo
2 Dolarja

SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOSLAVA) PARA TODA SUD AMERICA
ORGANO DEL CONSEJO ESLOVENO QUE REPRESENTA TODAS LAS SOCIEDADES ESLOVENAS

Franqueo Pagado
Concesión 3159
Correo Argentino Central B.
Tarifa Reducida
Concesión No. 1551

REGISTRO NACIONAL
DE LA PROPIEDAD
INTELLECTUAL
No. 225027

LETO (AÑO) I. BUENOS AIRES, 5 DE MARZO (MARCA) 1947 Núm. (Stev.) 12

MANIFIESTO

A LOS INMIGRANTES YUGOSLAVOS Y A LA
OPINION PUBLICA DEL PAIS
INMIGRANTES INDESEABLES EN LA ARGENTINA

El Comité Central de la Agrupación "Yugoslavia Libre", en su reunión ordinaria del 1º de febrero resolvió, después de una breve discusión sobre el orden del día c) varios, "llegada de los inmigrantes indeseables a la Argentina" dirigirse a la colectividad yugoslava y demás habitantes democráticos del país, con el siguiente manifiesto: Que, habiendo en los últimos días llegado a la Argentina un considerable número de yugoslavos que residían en Italia, refugiados en el Vaticano como prófugos de su país de origen, Yugoslavia; siendo estos en su mayoría criminales de guerra y algunos jóvenes engañados por sus jefes, que el mismo Gobierno de Yugoslavia denunciara ante la Santa Sede, ante el control aliado en Italia y ante el gobierno de Gran Bretaña, para que entregara estos a las autoridades yugoslavas para llevarlos ante los tribunales competentes de su país, para que respondan de lesa traición a su patri, así como por las atrocidades cometidas durante la acupación nazi-fascista y por haber colaborado con los gobiernos títeres de Nedić y Pavelić a las órdenes de sus amos Hitler y Mussolini.

Que consideramos a estos inmigrantes indeseables para esta nuestra segunda patria porque ellos constituyen un peligro permanente entre la comunidad ya que profesan ideologías extrañas al espíritu y tradición del pueblo y de la Constitución Argentina.

Los ejércitos victoriosos de las Naciones Unidas, el Ejército Nacional de Liberación de Yugoslavia y los pueblos subyugados por el otrora arrogante nazi-fascismo, han tenido que pagar caro el precio de la victoria obtenida sobre los bárbaros invasores. Millones y millones de vidas han sucumbido por causa de estos miserables del siglo XX.

Los pueblos amantes de la paz y el progreso, que lucharon contra esta plaga, por intermedio de sus representantes en las históricas Conferencias de Teherán, Yalta y Potsdam, han convenido extirpar las raíces del nazi-fascismo. Las Naciones Latino-Americanas que suscribieron los acuerdos internacionales, se comprometieron de igual modo a suprimir las causas que engendran la guerra futura; que no iban a permitir que de nuevo brotara el peligro que engendró la segunda y la más cruel guerra mundial.

Constatamos que estos acuerdos no se cumplen, por el contrario son violados en mil diferentes formas.

Acaso los verdugos que ajusticiaban a sus víctimas en los campos de concentración, en las cámaras letales, que asesinaban de la forma más inhumana a los demócratas y patriotas, ¿NO MERECE EL MISMO CASTIGO QUE SUS DIRIGENTES condenados a la pena máxima por los tribunales de Nüremberg?

La denuncia hecha por el Gobierno de la Rep. Federal Yugoslava de que el transatlántico italiano "Andrea Gritti" condujo a la América del Sur gran cantidad de yugoslavos buscados por la policía yugoslava y norteamericana como criminales de guerra, se ha confirmado y entre ellos se encontrarían tres ministros y el jefe del gobierno colaboracionista croata, Ante Pavelić.

La llegada de estos yugoslavos en la Argentina son, sin duda, entre ellos los responsables directos de la masacre de los siete mil compatriotas de la ciudad de Kragujevac, de los asesinatos de los 600 mil patriotas en el campo de concentración de Jasenovac y responsables de la muerte de más de un millón y medio de yugoslavos que perdieron la vida en manos de estos y otros verdugos, constituyen para la colectividad yugoslava en la Argentina que manifestó su total e inequívoca adhesión moral y material con nuestros pueblos y su nuevo régimen, que luchó por la patria y por la Democracia, un serio peligro por cuanto ellos traen instrucciones y directivas para perturbar el orden y la tranquilidad nuestra y demás habitantes del país que en su mayoría son democráticos y que en más de una oportunidad repudiaron la teoría racial y el nazifascismo.

Nuestra colonia ha sido siempre trabajadora, honesta y honrada; por eso es respetada del pueblo y autoridades: la justicia argentina nunca tuvo trabajo con criminales yugoslavos.

Señalamos ante nuestros inmigrantes y ante la opinión sana y democrática del país, que estos inmigrantes indeseables y criminales de guerra están demás entre nosotros: apelamos ante las autoridades argentinas para que sean embarcados nuevamente a su país de origen, porque estos no son los que el país necesita puesto que deben responder ante su pueblo por la traición y los crímenes cometidos.

Llamamos la atención a las Agrupaciones y Organizaciones yugoeslavas, y a los hombres democráticos en general, para que no permitan a estos inmigrantes indeseables incrustarse en sus filas porque ellos traen una misión especial y es la de DESUNIR Y SEMBRAR ODOIO ENTRE NUESTRA COLECTIVIDAD.

¡Cuidado, pues, con estos renegados de la patria!
Repudiarlos en todo momento y en cualquier lugar.
Atención hermanos yugoslavos del interior del país. Atención compañeros de

POSLANICA IZSELJENCEM

POVODOM SVEČANE PROGLASITVE PRVE USTAVE N. R. HRVATSKE

18. januarja od 6 do 7 ure se je vršilo svečano zasedanje Ustavodajne skupščine N. R. Hrvatske, na kateri je bilo izvršeno zgodovinsko dejanje proglasitve Ustave N. R. Hrvatske. Temu svečanemu in zgodovinskemu dejanju so prisostvovali inozemski diplomatični zastopniki, predstavniki Jugoslovanske Armije, predstavniki narodne oblasti mesta Zagreba, N. Fronte, Zedinjenih sindikatov, Narodne mladine in drugih masovnih organizacij, kakor tudi mnogoštevilno občinstvo.

Narodni zastopnik Mikac Špiljak je prečital predlog narodnih zastopnikov, članov kluba Narodne fronte, o proglasitvi Ustave N. R. Hrvatske kateri se glasi:

"Ustavodajna skupščina Narodne Republike Hrvatske, kot predstavnica narodne suverenitete in izraz enoglasne volje naroda N. R. Hrvatske na svečanem zasedanju, održanem 18. januarja 1947. leta

!glasŠEaamdameeiA oduš- neen E

ODLOČUJE

da se Ustava N. R. Hrvatske, katero je odobrila Ustavodajna skupščina N. R. Hrvatske, proglasi in objavi narodu Narodne Republike Hrvatske."

Narodni zastopniki so sprejeli ta predlog z navdušenim odobravanjem. Vstali so in z dolgotrajnim ploskanjem so dali duška svojemu navdušenju in soglasanju s predlogom o proglasitvi Ustave, nakar je predsednik Ustavodajne skupščine, Dr. Zlatan Sremec, s povzdignjenim glasom objavil da je Narodna Republika Hrvatska prvič v zgodovini dobila svojo pisano Ustavo.

Po govoru predsednika Ustavodajne skupščine Dr. Klatana Sremca je bil poslan pozdravni brzojav Predsedniku Vlade F.N.R.J., Maršalu Josipu Brozu - Titu. Narodni zastopniki so pozdravili tu ta brzojav z navdušenim in dolgotrajnim ploskanjem in z vstanjem. Po zbornici so se razlegali vzkliki "Živio Maršal Tito!"

Nato je narodni zastopnik Jurica Knez predlagal da se pošlje poslanica našim izseljencem. Obrnil se je do narodnih zastopnikov s sledečimi besedami:

"Tovariši in tovarišice narodni zastopniki. Predlagam da se pošlje poslanica našim izseljencem, kateri se nahajajo v tujini.

V teh zgodovinskih trenotkih, ko

hrvatski narod preko svoje Ustavodajne skupščine podaja Ustavo Narodne Republike Hrvatske, spominjamo se naših izseljencev po vsem svetu, kamor jih je z rodne ognjišča odgnala potreba in razni tuji in nenarodni režimi, in jih toplo in bratsko pozdravljamo.

Narodi Jugoslavije preživeli so težko in krvavo borbo, v kateri so dali mnogo žrtev, Borba katera je proslavila naše ime širom svobodoljubnega sveta. V tej borbi so naši narodi, zahvaljujoč se bratstvu in edinstvu med vsemi narodi Jugoslavije, zahvaljujoč se modremu vodstvu velikega sina naših narodov Maršala Josipa Broza Tita, dosegli popolno svobodo in neodvisnost, uresničili svoje stoletne težnje, ustvarili novo Titovo Federativno Narodno Republiko Jugoslavije, v kateri je tudi hrvatski narod postavil temelje svoji svobodi in državnosti.

Našemu narodu je poznana rodoljubnost naših izseljencev in njihova ljubezen do domovine. Naš narod niti v tem svečanem trenutku ne more pozabiti svojih sinov kateri se nahajajo daleč od domovine in on jim zagotavlja, da hoče iti dalje po poti, po kateri je hodil in katera vodi v bodočnost naših narodov, tako, da bodo naši izseljenci lahko še naprej ponosni na svojo domovino in se lahko vrnili, ako to zaželi, v prenovljeno, dograjeno in srečnejšo."

Narodni zastopniki so pozdravili s ploskanjem in odobravanjem besedilo poslanice, a zatem je narodni zastopnik Ivica Gretić predlagal, da se Narodni skupščini bratske N. R. Srbije pošlje brzojav sledeče vsebine:

"V teh zgodovinskih dnevih, ko srbski in hrvatski narod proglasujejo Ustave svojih narodnih republik, mi narodni zastopniki Hrvatske pošljamo Vam tople pozdrave, izražajoč bratske občutke napram junaškemu srbskemu narodu, kateri se je vselej znal samozatajevalno boriti za svobodo. Hrvatski narod dobro zna da je dočkal velike dneve narodnega prepoda zahvaljujoč se borbi pod genijalnim vodstvom maršala Josipa Broza Tita skupno in s pomočjo ostalih narodov Jugoslavije, posebno pa svobodoljubnega slavnega srbskega naroda. Hrvatski narod isto tako zna, da je njegova svoboda in neodvisnost mogoča edino v okviru Federativne Narodne Republike Jugoslavije, in da je njegova bodočnost, ozko povezana z bodočnostjo ostalih narodov Jugos-

fabricas, frigoríficos y talleres: no permitan a estos elementos entrar en nuestras filas ni fraternizar con ellos.

Llamamos la atención a las empresas imperialistas anglo-yanqui y a los ministros de Dios, fray Blaž Stefanić, y otros, así como a las hermanas yugoslavas del Templo Yugoslavo de Dock Sud para que no protejan a estos inmigrantes indeseables que causaron tantas lágrimas y sufrimiento a nuestro pueblo.

LA JUSTICIA TARDA, PERO LLEGARA INEXORABLEMENTE, para todo aquel que dañe a su prójimo.

Mednarodni Velesojm v Zagrebu

Protokole dni se je održal sestanek naših izseljencev, po večini trgovcev, z namenom da se ustanovi Informacijski Komitet za obisk Mednarodnega Velesoja v Zagrebu, kateri bo na svečan način odprt 31. maja. V tem Komitetu so razdeljene razne posamezne naloge oziroma delo, ki se tiče časopisja in radia, zveze z različnimi ustanovami, kot trgovske zbornice, in finanjsko delo za zbiranje potrebnih sredstev za redno poslovanje tega Komiteta; kakor tudi Tajništvo katero vzpostavlja vse tekoče posle in daje informacije. V to svrhu rojak Matej Bojanić, kot vodilni član tajništva bo bil dnevno na razpolago od 10—12 ure, v ulici Charcas 1705, U. T. 41 - Plaza 8184.

Kakor je razvidno, cilj tega MEDNARODNEGA VELESOJA v ZAGREBU, je dokazati inozemstvu ponovno in hitro dviganje trgovskega in industrijskega življenja Jugoslavije; ali še več: dokazati kaj so bili sposobni jugoslovanski narodi ustvariti v kratkem času mira, in kako se oni že danes lahko postavljajo na isto višino z najnaprednejšimi in civiliziranimi narodi. Torej, cilj je izvanrednega pomena, a namen je nadvse upravičen. Takoj j etreba dokazati duh Nove Jugoslavije in njeno glavno nalogo: HITRO PREDELATI A SE HITREJSE GRADITI. Za dosego tega glavnega cilja jugoslovanski narodi delajo po dnevi in ponoči, z istim navdušenjem in srčnostjo, kakor so se na bojišču borili za osvoboditev naše ročne grude, naše domovine.

Jugoslovanski izseljenci v Argentini in v vseh ostalih južnoameriških republikah se morajo v polnem številu odzvati apelu Organizatornega Odbora Mednarodnega Velesoja v Zagrebu, in stopiti najintenzivneje na delo za njegov popoln razvoj in uspeh. Jugoslavija je ena izmed prvih držav, katere so bile v vojni, katera se lahko v tako kratkem času pokaže na mednarodnem sejmu, dokazujoč za dejanji in delom, pred vsem svetom, kaj in kako se že danes normalno dela v Novi Jugoslaviji, in katere so njene težnje in nameni. Jugoslovanski narodi malo govorijo in pišejo, pač pa delajo in to vsakdan konstruktivneje. V vojni so zadivili ves svet, a še več ga bodo zadivili v miru.

Vsi izseljenci smo lahko ponosni z delom naših bratov v domovini in za-

slavije, posebno pa z bodočnostjo srbskega naroda.

In kakor je borba in bratska sloga omogočila srbskemu in hrvatskemu narodu proglasitev Ustave, tako im bo omogočila da na podlagi teh ustav razvijajo dalje pridobitve Narodnoosvobodilne borbe, da poglobljajo bratstvo in edinstvo, da gradijo našo skupno domovino, novo Jugoslavijo, krepko, napredno in močno skupnost bratskih narodov.

Svi narodni zastopniki in prisotno občinstvo so z vstajanjem in burnim odobravanjem pozdravili ta pozdrav najvišjemu predstavništvu bratskega srbskega junaškega naroda vzklikajoč bratstvu in edinstvu Hrvatov in Srbov.

Na kraju je sprejet predlog narodnega zastopnika Ivana Kužmića s katerim se Ustavodajna skupščina N. R. Hrvatske spremeni v Skupščino N. R. Hrvatske in v svojem dosedanjem sestavu nadaljuje z delom za dobo predvideno v Ustavu.

to jim moramo v vsem in vedno stati ob strani, za našo čast in ponos nas samih. Danes je potrebno da delamo čimveč toliko na gospodarskem polju kolikor na moralnem in kulturnem; i vse to je potrebno da vzamemo v poštev sedaj ko smo srečni da imamo spet svobodno in neodvisno domovino, našo Novo Jugoslavijo.

SPORAZUM Z VLADO LR ALBANIJE O KOORDINACIJI GOSPODARSKIH NAČRTOV TER UKINITVI CARINSKIH MEJ IN CARIN

BEOGRAD, 10. dec. — Vlada FLRJ in vlada LR Albanije sta izdali naslednje skupno uradno poročilo:

V skladu s tesnimi odnosi med narodi obeh držav, ki so se ustvarili v skupni vojni proti istim fašističnim okupatorjem, v skladu z istovetnimi interesi in željami po krepitvi miru in vzpostavitvi čim boljših odnosov med svobodnimi narodi Balkana in vsega sveta ter v želji po doseganju čim večje medsebojne pomoči in tesnega sodelovanja na vseh področjih, zlasti pa za čim popolnejše ekonomsko sodelovanje in vzajemno pomoč pri obnovi in izgradnji obeh dežel, sta imeli vlada FLRJ in vlada Ljudske republike Albanije v zadnjem času tozadavne razgovore.

V prišernem ozračju in ob polnem medsebojnem razumevanju sta se odločili, da skleneta sporazum o koordinaciji gospodarskih načrtov obeh držav ter o učitvi carinskih mej in carin med obema državama.

Prav tako je prišlo do polnega soglasja glede vskladenja važnih finančno-valutnih ukrepov. S tem sporazumom nudi FLRJ široko podporo in pomembno pomoč v proizvodnih in ostalih sredstvih Ljudski republiki Albaniji za njen čim hitrejši in popolnejši gospodarski dvig.

Sporazum je bil podpisan dne 27. novembra 1946.

V imenu vlade FLRJ je pogajanja vodil ter sporazum podpisal predsednik gospodarskega sveta in minister za industrijo Boris Kidrič, v imenu Ljudske republike Albanije pa predsednik gospodarskega sveta in načrtna komisije, minister za gospodarstvo Nako Spiru.

OBNOVA STANOVANJ V BEOGRADU

Beogradski delavci gradbene stroke so prve dni decembra s svečanostjo zaključili novembrsko tekmovanje. V dobi tekmovanja so v Beogradu obnovili 632 zgradb, ki imajo skupaj 1598 stanovanj. Razen tega so popravili 36 ulic in odstranili ruševine na 450 stavbiščih. Dela za obnovo stanovanj se sedaj nadaljujejo na 236 zgradbah, ki imajo 1373 stanovanj. Poleg tega obnavljajo 73 javnih zgradb. Pri obnovitvenem delu so gradbeni delavci dosegli lepe uspehe. Za izvršena dela je bilo predvidenih 4.319.000 delovnih ur, delo pa je bilo izvršeno v 3.773.000 urah.

Kot najboljši delovni kolektiv se je izkazal kolektiv gradbene podružnice pri tovarni papirja Vapa, ki je prejel prehodno zastavico. Ta kolektiv je obnovil tovarniško zgradbo, ki je bila ob bombardiranju uničena do 65%. Poleg tega je zgradil novo skladišče s prostornino 1000 kubičnih metrov.

TRGOVINA JESTVIN

Oton Turel

ANDRES LAMAS 1265

U. T. 59-1892

Kakšno valuto dobi Tržaško svobodno ozemlje?

Po neuradnih vesteh iz New Yorka so se štirje zunanji ministri sporazumeli, da bo veljavnost italijanske lire kot zakonitega plačilnega sredstva na tržaškem svobodnem ozemlju prenehala 20. februarja. Do tega dne bodo morali gospodarski izvedenci, ki jih je imenoval Svet štirih, predložiti svoje poročilo o gospodarskih in finančnih potrebah Tržaškega svobodnega ozemlja.

Po vsem tem bi Tržaško svobodno ozemlje 20. februarja moralo dobiti novo valuto. Kakšna bo ta valuta, kakšni fondi bodo tvorili njeno podlago, ali bo Tržaško svobodno ozemlje za to najelo potrebno mednarodno posojilo in s kakšnimi pogoji mu bo posojilo dovoljeno, ali bo v ta namen

NOV ZLOČIN NA GORIŠKEM

Fašisti so še vedno na delu in skoraj ni ga dneva, da bi ne kronika beležila o rovarstvu in celo zločinu na naši Primorski.

Ena zadnjih žrtev je bil v Gorici naš rojak Franc Baša, doma iz Ajševca pri Dornbergu. Tukaj v Argentini je bil pokojni poznan med Slovinci, ker je bil zaposlen kot kuhar na parnikih, ki so sem prihajali pred vojno. Sestal se je vedno tu med nami in imel v Argentini brata, sestro in mnogo prijateljev.

Vojna ga je zajela v domačem kraju in kot zavezanec Slovenec je takoj stopil v partizanske čete in se hrabro boril. Imel je za to tudi več zaslug.

Prve dni decembra so se fašisti pomočjo belogardistov maščevali radnjegovih idej ter ga v Gorici na dan velike manifestacije zahrbtno umorili. Zgodilo se je to na večer v neki kavarni.

Njegovo truplo so pripeljali domov in ga pokopali na Ajševci. Pripravili so mu tudi časten pogreb, kakor spodobi junaku, ki se je boril za svobodo naše domovine.

Zapušča ženo in mladoletne otroke. Slava junaku tov. Francu Baši!

ustanovljena posebna tržaška "narodna banka" — vse to so težka vprašanja na katera danes še ne moremo odgovoriti. Gotovo pa je, da za novo rojeno tržaško državo vsi ti problemi že obstajajo in da so za njen obstanek temeljnega pomena. Zaradi tega je toliko bolj potrebno, da jih rešujemo resnični predstavniki Tržaškega svobodnega ozemlja, ki se zavedajo svoje odgovornosti nasproti delovnemu ljudstvu, ki edini lahko po svoji uspešnosti razpolagajo z njegovim imetjem ter mu javno polagajo račun. Prebivalstvo Svobodnega tržaškega ozemlja vsekakor odklanja takšne metode reševanja teh problemov, kakršne so uporabljali oni, ki so Svetu štirih v New Yorku predložili masten račun 20 milijonov dolarjev za civilne upravne stroške v coni A za časa medvezniške vojne uprave.

Kakor rečeno, valutno vprašanje zadeva sam materialni obstanek tržaškega prebivalstva, to se pravi vsa njegova imetje. To občuti danes prebivalstvo vsega ozemlja cone A, čigar imetje je bilo prisilno povezano z uspehom razvrednotene italijanske lire po osvoboditvi izpod fašističnega jarma in mora, ne po lastni krivdi, nositi breme gospodarskega zloma premagane države. Ne pretiravamo, ko trdimo, da je zaradi razvrednotenja italijanske lire prebivalstvo cone A postalo malodane ob vse svoje prihranke. Kakor da bi ta gospodarska zgradba ne bila zadosti, oblastva še danes trpijo bombastično reklamo za novo italijansko posojilo po tržaških kinematografih.

Oz tej priložnosti hočemo navesti primer o umnem gospodarstvu z italijansko liro, ki ga navaja dopisnik švicarskega lista "Journal de Geneve" Jules — Albert Jaeger. Neka uradna oseba mu je v Rimu izjavila, da samem Rimu na stotine tiskarskih strojev stalno tiska ponarejene bankovale "Amgota" (Zavezniške vojne uprave) po 50 in 100 lir, ki jih je lahko ponarejati. Po neki drugi cenitvi, nadaljuje dopisnik, se s ponarejanjem tega denarja peča po vsej Italiji okoli 4000 tiskarjev.

S. P. D. "Ivan Cankar"

VABI NA

DESETO OBLETNICO

ustanovitve društva v SOBOTO 29. MARCA 1947 ob 9 uri zvečer v dvorani Unión Vecinal, Avda. del Tejar 4221, L. M. Saavedra.

S P O R E D :

1. Pevski mešan zbor "I. Cankar", pod vodstvom B. Cibiča.
2. Pevski zbor G.P.D. Slov., pod vodstvom J. Krebelja.
3. Pevski mešan zbor "Lj. Oder", pod vodstvom J. Samca.
4. Otroški zbor "Lj. Oder", pod vodstvom J. Samca.
5. Solospjev, Vera Leban, Federacija Slov. Mladine.
6. Solospjev, Zofka Sulič.
7. Deklamacija "Partizanska pesem", Mary Suban.
8. Igra:

"Rojstvo Hlapca Jerneja"

Spisal I. VUK.

O S E B E :

I. Cankar Franc Sulič
Mož iz dežele Ciril Ličen
Dobri mož Franc Boštijančič

PO SPOREDU PROSTA PLESNA ZABAVA DO JUTRA.

ORKESTER "JOSE SAMEC"

VSTOPNINA: Moški \$ 1.50 — Ženske \$ 1.00

Vljudno vabi Odbor "I. Cankar"

VOZILA do Saavedre in dvorane: Vlak L. M. Saavedra, 2 kvadri
Kolektivi: št. 31, 67, 25 — Omnibusi: št. 47, 71, 54.

Vesti iz Organizacij

Naše pustne zabave

Pust je že za nami. Ni ostalo drugega od njega kot rudeče zaznamovani dnevi v koledarju. Velike priprave, željno pričakovanje, itd. a danes imamo le spomin nanj. Pa nič za to saj pride drugi, tretji, in še več. Mi Slovenci ne izostanemo in pusta praz-

nad odrom lep star mlin na veter. Ni bil pa na veter, ker čeprav je pust, za norca imeti se ne pustimo, bil je pa napravljen, da je motor gonil veterance. Pa nič za to, dobro se je sukal in ker je bil tudi lepo razsvetljen in na visokem se ga je opazilo iz

Iz pustne zabave v D. K. D. "Ljudski Ode"

nujemo. To so dnevi veselja in zabave. Ne samo mladina, da se v pustu veseli in zabava, temveč tudi naši starejši, ki včasih pozabijo na resnost, čutijo se mladi med mladino in se na vse načine v zaščeno zabavajo. Pa nič za to, saj je "pust", potem bomo spet resni.

bližnjih ulic. Delavci (t. j. mladina) so se čutili ponosni za svoje delo in mi jim od naše strani za to uspešno delo častitamo.

Zabave, izvedeni na pondeljek in žanje nedelje, so bile še precej dobro obiskane. Tudi še precej mask smo opazili med navzočimi. Posebno pa pridne mamice so pripra-

Skupina malčkov v D. K. D. "Ljudski Ode"

No pa pogledajmo kako smo v naših društvenih pustih praznovali.

Ljudski oder je naznanil 6 pustnih zabav v društvenih prostorih, skupno z društvom "Ivan Cankar" iz Saavedre. Mladina se je zelo potrudila, da bi čim lepše in okusnejše okinčala prostore. In res jim je tudi to uspelo, kajti manjkalo ni velikih humorističnih slik in dobre razsvetljave. Kar je pa največ klicalo pozornost je bil pripravljen

vile lepe oblečke svojim malčkom. Mlad plesalci in plesalke so bili zelo razpoloženi in zabave ni manjkalo.

Opazili smo med navzočimi tudi še precej tujcev, oziroma Argentinec iz Devotskega okraja, kar pomeni, da v naših društvenih tudi tujci najdejo primerne zabave.

Samcev orkester je prav pridno vršil svojo nalogo in zadovoljil ljubitelje plesa.

Jugosl. društvo "Samopomoč" ni priredilo običajnih pustnih zabav, izvedeni ene, ki tudi je bila le srednje obiskana. Videli smo pa ljubitelje plesa tega društva na zabavah drugih naših bratskih društev.

Kakor po navadi, tako tudi letos na vseh

naših društvenih zabavah so se naši rojaki res zabavali in za dvigniti dober humor so uporabljali "serpentine" in "papel picado". In na kar smo lahko ponosni, je to, da v naših društvenih ni manjkalo zabave in veselja vedno pa to v dostojni meri, kakor je naš kulturni narod vajen.

Comisión Coordinadora de Ayuda a Yugoslavia

MOVIMIENTO DE CAJA DESDE 1 DE ENERO DE 1946, HASTA 30 DE DICIEMBRE DE 1946 INCLUSIVE

ENTRADA:

Saldo en Caja	
—el día 1º de enero de 1946 \$	360.87
Ayuda en efectivo	
—por las donaciones durante ese período	217.756.27
Entr. por paquetes familiares	
—cobrado por paquetes por flete y otros gastos durante ese período	196.972.69
Entrada por festivales	
—entradas por fiestas realizadas durante este período	6.111.30
Banco de Londres	
—cheques librados durante ese período	321.996.15

Total \$ 743.197.28

ANTONIO ZANETIC
Tesorero General

DINKO FILIPOVIĆ
Administrador

FRANCISCO KOREN
Presidente

Revisadores de Cuentas

MIGUEL FREDOTOVIĆ — M. TUREL — N. KATAVIĆ

Aprobado por la Secretaría de Trabajo y Previsión, "Orden Social".

SALIDA:

Gastos generales	
—trámites de permiso, administración, sueldos, alquileres, jornales de obreros por trabajo de paquetes	\$ 24.978.76
Propaganda	
—afiches murales, revistas y Titulos Patrióticos	8.887.87
Imprenta por bonos	
—pagado por bonos de medicamento y bonos de ayuda	2.530.—
Adquisiciones de ropa	
—pagado por compra de ropa y flete a remitir a Yugoslavia	345.851.33
Banco de Londres	
—depósito efectuado durante ese período	356.456.58
Enviado en efectivo	
—enviado en efectivo a Yugoslavia	978.20
Muebles y útiles	
—gastos por ese concepto	1.118.75
Saldo en Caja	2.395.79

Total \$ 743.197.28

TOVARIŠEM IZ CORDOBE

Za spomenik Jožetu Srebrnič, padlemu partizanu smo prejeli iz Córdoba nabiralno polo štev. 27 z zneskom \$ 114.—

Najlepša hvala za nabiranje tovarišem Josipu Vever in Rudolfu Mozetič ter onim kateri so za to prispevali.

Za Srebrničev odbor:
G. Srebrnič.

ČLANOM IN ČLANICAM LJUDSKEGA

ODRA

Sporočamo, da se bo vršil dne 16. marca ob 4 uri pop. redni letni občni zbor D.K.D. Ljudski oder.

Dolžnost članstva Ljudskega odra je, da se občnega zbora udeleži v polnem številu. Odbor.

Slovenski Dom in G.P.D.S. so skupno organizirali 5 pustnih zabav. Dve so se vršile v prostorih prvega in ostale v G.P.D.S. Prostorji so bili tudi okusno okinčani z ale-

ne napravi ni pa vredno delati." To je tudi resnica. Pa saj ne ravno tako pleše v navadni, kakor v maskeradni obleki.

Mladini bi tu priporočali v bodoče da

Del prisotnih na pustni zabavi v G.P.D.S.

goričnimi slikami in dobro razsvetljavo.

Udeležba srednja in največ je bila obiskana zadnja zabava v nedeljo v G.P.D.S. Maskeradnih oblek smo malo opazili in več deklet je reklo: "Za se lepo obleči danes, so letos stroški veliki in če se lepe obleke

poskrbi za večje navdušenje potom mikrofona.

Lojkov orkester ni pa letos kaj preveč zadovoljil navdušenih plesalcev (vsaj tako so se nam izrazili!) in ne vemo kam pripi-sovati to krivdo.

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

SLOVENSKA JURIDIČNA PISARNA

ODSKODNINE — ODSLOVITVE — NEZGODE — DEDŠČINE
IN VSE SODNIJSKE TRAMITACIJE
Uradne ure: od 18 do 20

DIAGONAL NORTE 1119 - Piso 8º - Escritorio 823
Nasproti Obelisku

Buenos Aires
U. T. 35-6243 y 35-2916

Pik-nik Slovanov

Kot je bilo javljeno, v nedeljo dne 23. II. se je vršil prvi veliki pic-nik organiziran po odboru "Slovansko Edinstvo" (Unión Eslava) s sodelovanjem vseh pri omenjenem odboru včlanjenih društev.

Dasi vreme je bilo zelo ugodno — za prebiti en dan med drevjem ob vodi v bratski družbi slovanskih narodov — bil je pa drugi faktor, ki kot je bilo prvotno misliti je imel uplivati nasprotno, ker pa volja Slovanov je bila, da pic-nik se mora uspešno vršiti, tako se je tudi zgodilo.

Nedelja 23. to je bila prva po pustu, če

Raznovrstne zabave ni primanjkovalo, kakor tudi pečenih jančkov ne. Radi vroče soparnega vremena v popoldanskih urah je pričela primanjkovati mrzla pijača, zato smo pili gorko in to z gotovostjo, da se ne bo nihče prehladil.

Ob uri 17.30 je brat Šostakovski nazdravil: naši drugi domovini Argentini, nakar je nazdravil Rdeči Armadi ob priliki svoje 29. letnice ter naprosil prisotnega tajnika Sovjetskega poslatništva naj odpošlje častitke in solidarni pozdrav isti v imenu turkajenjske velike slovanske družine; končno je

Opoldne pri kosilu na pik-niku Slovanov

pomislimo, da po raznih društvih se je plesalo cel pust, in da v nameček se je raznesel še glas, da pic-nik bo odnešen in končno pa smo videli, da se je isti vršil uspešno v materialnem kot moralnem oziru, kar znači, da bratstvo in enotnost med Slovani postaja z vsakim dnem večje.

Najeto zemljišče je bilo obširno, toda za ogromno množico vsekakor premajhno, zato za v bodoče bi bilo priporočljivo precej bolj obširno, vsaj deloma s travo obraščeno in z razgledom na Río.

nazdravil za uspešen razvoj Slovanskega Edinstva v Argentini.

"Slovanski orkester" kot "Macedonski" in tamburaši so nam krajšali že itak prekratke ure. Treba je bilo se odpraviti domov čeprav je to bilo težko, toda odšli smo z upanjem, da odbor "Slovanskega Edinstva" bo ob priliki organiziral drugi pic-nik ter tako dal možnost do čim večjega medsebojnega spoznanja Slovanskih narodov.

—k.

IZ UDRUŽENJA SVOBODNA JUGOSLAVIJA — SLOVENSKI ODBOR

OBČNI ZBOR

V zadnji št. "Slov. glasa" je bilo pomotoma javljeno, da se bo vršil občni zbor dne 3. marca; zato tem potom povdarjamo, da redni občni zbor "Udruženja Svoobodna Jugoslavija" — Slovenski Odbor se bo vršil v prostorih D.K.D. "Ljudski Odr" v nedeljo dne 9. marca ob 15 uri, s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdrav tov. predsednika.
2. Izvolitev predsednika omizja in dveh zapisnikarjev.
3. Poročilo glavnega tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo ženskega odbora.
6. Volitev novega odbora.
7. Bodoče delovanje.

Dolžnost vsakega članstva je, da se občnega zbora točno udeleži.

Patriotični titeln. Razprodaja titelnov potom društva "Ivan Cankar" in Pododbora iz Saavedre. Kupili so sledeči tovariši:

Po \$ 50: Štefan Engler, Ivan Makua.
Po \$ 25: Josip Japelj, Andrej Božič, Ivan Benedetič, Alojzij Strgar, José Japelj.

Po \$ 10: Mirko Turel. Skupaj \$ 235.—

Tov. Slavko Bratuž je razprodal sledečim tov.: Po \$ 50: Ferdinand Prekržleš.

Po \$ 25: Dominik Žigon, Ivan Bratuž, Josip Trampuž.

Po \$ 10: Henrik Lasič, Rosa Ferjančič, Ivan Mislej, Fran Terbižan, Josip Vouk, Ed-

vard Seračin, Arnel Barnobar, Miroslav Bratuž. Skupaj \$ 205.—

Tov. Vilko Štanta je razprodal sledečim tov.: Po \$ 50: Ludovik Lasič, Franc Kurinčič, Ivan Kutin.

Po \$ 25: Ivan Bajt, Amalija Kocjan.

Po \$ 10: Fran Jurinčič. Skupaj \$ 210.—

Tov. Odon Štanta je razprodal sledečim tov.: Po \$ 100: Franc Birsar.

Po \$ 50: Djuro Kovač, Blaž Bobina.

Po \$ 25: Anton Koren, Albin Rebec, Emiljo Štubelj, Anton Milost, Franc Humar, Leopold Brankovič, N.N., Srečko Krusič, Družina Plesničar, Štefan Vešlgoj, Ferd. Horvat, Proka Savi.

Po \$ 10: Ivan Frodan, Marija Ščuk, Albert Baučar, Marija Špacapan, Alojzij Špacapan, Marij Ivančič. Skupaj \$ 560.—

Istrijski Pododbor je razprodal sledečim tovarišem:

Po \$ 50: Juan Erman, Mateo Hroglia.

Po \$ 25: José Zvitko, Eufemia Matosovič, Santiago Biglieta, José Smogliani, Ivan Orlich, José Rudan, Anton Bersich, Boris Rosonda, Ivan Zdarvič, Juan Subiotto, Venca Lazarič, Lorenzo Perusco, Juan Cabelich, Antonio Mazzan, Mateo Benkovich, Antonio Mikovilovič, José Brasan.

Po \$ 10: Maceo Conutastich, Martin Cerin, Eugenia Jamskejvič, Pascual Rubba, Jorge Drucetich, Mateo Klalič, José Hečič, Carlo Damianich, Fidel Bresich, Alton Brosman, Juan Vretenar, Marko Toncovich, Luis Berghiofa, José Drusetich, Milan Lisjade, Juan

Matosovich, José Klunich, Federico Jazbec, Juan Ottachian, Martin Ferlin, Marija Ferlin, Anton Ferlin, Erminio Ferlin, Maria Ferlin, Mirte Ferlin, Francisco Debeljich, Ivan Jugovac, Ivan Mihaljevich, Mateo Ljubičič. Skupaj \$ 825.—

Ženski odbor Udr. Svob. Jugoslavije je razprodal sledečim tov.:

Po \$ 25: Mahnič Franc, Ana Vidmar, Karel Žiberna, Anton Markič, Ivan Podbrišček, Karel Portela, Družina Rajer.

Po \$ 10: Peter Špacapan, Miro Špacapan, Josip Gulič, Dr. Hinko, Marija Antonič, Alojzij Može, Rudolf Komel, Stanislav Saksida, Vladimir Lojk, Josip Kodelja, Marija Krpan, Stanislav Lavrenčič, Ivan Lavrenčič, Katarina Colo, Anton Markoč, Franc Božič, Ciril Markič, Avgustin Kuljat, Eugenia Šimčič, Josip Jevšček, Angel Hrovatin. Skupaj \$ 385.—
Blag.: O. Štanta.

San Martin.

Dne 26. II. se je vršil širši sestanek članstva "Udr. Svob. Jugoslavije" — Slov. pododbor v San Martinu. Ta nova ustanova ima pred seboj velike naloge, katerih se pa članstva ne straši. Da je temu tako nam je pokazal ta prvi sestanek, na katerem so se oglašali razni tov. in tovarišice povdarjajoč potrebno pridobiti čim večje število članstva, najeti sobo in izdati letak. Končno je bil pomnožen odbor z tovarišico Marijo Krpan in tov. Rihardom Rožanc.

Biti opremljen s izkaznico "Udr. Svoobodne Jugoslavije" znači solidarizirati in podpirati Federacijo Ljudskih Republik Jugoslavije, zato nobeden zaveden Slovenec ne sme biti brez iste.

UDRUŽENJE SVOBODNA JUGOSLAVIJA — SLOVENSKI PODODBOR PIÑEYRO —

Udr. Svob. Jugoslavija - Slovenski Pododbor Piñeyro je pred kratkim imel svoj redni občni zbor ob prisotnosti precejšnjega števila članov in ob navzočnosti delegatov Centrale kakor Slov. Odbora U. S. J.

Zborovanje je otvoril tovariš predsednik ki je v kratkih besedah objasn timer delovanje v preteklem letu, za tem je dal poročilo tajnika. Njegov referat o napredovanju naše podružnice, o številu novih članov, ki so pristopili v preteklem letu v našo podružnico je bil od prisotnih burno pozdravljen. Nato je tov. blagajnik podal poročilo o finančnem stanju kar je bilo tudi odobreno.

Po končanem dnevnem redu je tovariš delegat Centrale U.S.J. v kratkih in jednatih besedah vspodbudno dotaknil naših tukajšnjih in domovinskih dolžnosti. Prišlo se je nato do volitve novega odbora, ki se je na splošno želje članov vršila javno. Izvoljeni so bili sledeči člani v novi odbor:

Predsednik: Anton Štangelj; podpredsed.: Anton Hrvatin; tajnik: Liberat Tavčar; podtajnik: Vladimir Iličič; blagajnik: Peter Hauptman; podblagajnik: Anton Boras. Odborniki: Juriševič, Gregorčič, Blažič, Simič, Ivanoff, Peruško, Krescvič, Frol, Gustinčič, Kostevič in Šegota. Pregledovalci računov: Guštinčič in Blažič. Tajnik-propagande: Heda Pejakovič in Anton Hrvatin. Tajnik: L. Tavčar. Predsednik: A. Štangelj

U. S. Jugoslavija - Pododbor Slovencev Filial Piñeyro

Bilanca za leto 1946

Dohodki:	
Januar	\$ 844.15
Februar	" 381.50
Marec	" 431.05
April	" 160.90
Maj	" 639.50
Junij	" 1620.10
Julij	" 1111.—
Avgust	" 667.40
September	" 656.—
Oktober	" 1004.90
November	" 595.95
December	" 1242.50

\$ 9354.95

Izdatki:

Januar	\$ 464.80
Februar	" 289.50
Marec	" 25.—
April	" 634.70
Maj	" 60.30
Junij	" 1879.05
Julij	" 218.50
Avgust	" 2130.20
September	" 116.80
Oktober	" 1702.60
November	" 158.90
December	" 114.95

\$ 7795.30

Dohodki	\$ 9354.95
Izdatki	" 7795.30

V blagajni 31. 12. 1946	\$ 1559.65
Izročeno Centrali 5. januarja	" 1000.—

V blagajni 5. I. 1947	\$ 559.65
-----------------------	-----------

Izročeno na C. Centralo	\$ 6189.60
Izročila H. Pejakovič	" 57.—
Izročeno v obleki	" 550.—

Izročeno v denarju in obleki za leto 1946	\$ 6796.60
---	------------

U.S.J. - Pododbor Slovencev Piñeyro

Nabrano za Patriotične Titeln

Prispevali so sledeči:

Po \$ 100: Josip Guttmann.

Po \$ 50: Josip Štemberger, Ciril Štemberger, Jakob Matjažič, Vladimir Skabič, Josip Šegota, Josip Ivančič, Peter Štraus, Rodolfo Družina, Anton Stančič, Miho Šegota, Gregor Vlašič, Josip Bratina, Franc Logar, Andrej Fatur, Miro Mandič, Franc Cigoj, Alojz Cigoj, Josip Cigoj, Stanislav Cigoj, Franc Breclj, Franc Reja, Anton Boras, Ilija Šimčič, Jure Jelinčič, Marko Čutura, Vladimir Iličič, Ivan Begič, Simon Begič, Jurij Zorič, Jakob Zouč, Stanko Mijatovič, Josip Tomac, Mate Macan.

Po \$ 25: Ivan Mohorčič, Janko Novosel, Anton Mihalič, Franc Frol, Mate Rudin, Josip Žabot, Josip Cvik, Liberat Tavčar, Josip Butič, Josip Špišič, Valentin Kralj, Eugen Valentin, Andrej Valentin, Josip Maslo, Franc Rejec, Franc Tomšič, Franc Zalar, Franc Šešnjak, Mirko Krescvič, Franc Erlauer, Josip Tomšič, Franc Rotar, Roke Peruško, Josip Gril, Ivan Šircelj, Ivan Ivanoff, Ivan Zurga, Jurij Nikolič, Rafael Jerič, Fran Kukovič, Marije Armanin, Mirko Bubnič, Franc Gregorčič, Ivan Kralj, Anton Šajn, Ivan Vainič, Josip Radeka, Štefan Ceglar, Marija Hvala, Jakob Peruško, Anton Saftič, Anton Šafor, Ilija Kotovič, Josip Breclj, Anton Hrvatin, Josip Česnik, Matija Samsa, Josip Zupančič, Josip Kavalor, Ivan Tomšič, Ivan Delast, Peter Keš, Josip Fatur, Ivan Čendak, Josip Sorbani, Alojz Lovšin, Josip Butinar, Ivan Razpot, Ivan Nadoh, Heda Pejakovič.

Po \$ 10: Josip Martinič, Nikola Maskarič, Milan Šemola, Anton Česnik, Josip Delast, Slava Schreyer, Anton Celedin, Peter Hauptman, Ivan Samsa, Lidio Tomašič, Gabriella Stančič, Luis Družina Matija Maslo, Martin Može, Mihael Cucek, Anton Kovačič, Rudi Babuder, Josip Tušar, Alojz Gombar, Franc Jazbec, Ivan Prelec, Josip Gombar, Franc Platiše, Luis Bundič, Josip Milgram, Andrej Jankovič, Adam Hus, Ivan Gril, Anton Majer, Josip Šimčič, Josip Hrabar, Anton Pluh, Sredo Popovič, Janko Janjac, Josip Remež, Franc Gustinčič, Ivan Muževič, Simon Žagan, Rudi Mezgec, Franc Mljach, Franc Yurina, Vinko Saksida, Stanislav Trebec, Alojz, Svetlana, Josip Škrinjar, Jovan Filipič, Josip Filipič, Albin Filipič, Stanislav Metka, Čuk Bordan, Miha Matko, Marko Orlič, Nikola Maskarič, Josip Lipec, Anton Škrjanc, Karlo Mezgec, Romano Črnarič, Anton Krebalič, Rozina Trebec, Franc Golja, Franc Ujčič, Franc Škamperle, Franc Filipič, Miha Andrejtič, Anton Šegota, Anton Gustinčič, Anton

(Nadaljevanje na 5. str.)

SLOVENSKI GLAS

Propietario: CONSEJO ESLOVENO

Director: JOSE NOVINC — Administrador: METOD KRALJ

PODUPRAVE SLOVENSKEGA GLASA

Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev v V. Devoto: Simbrón 5148. U. T. 64-1509.
"Ivan Cankar": Ramallo 4962 — Saavedra.
Ljudski Odr: Coronel Ramón Lista 5158. U. T. 50-5502.
Jugoslovansko Društvo Samopomoc Slovencev: Centenera 2249. U. T. 61-1701.
Slovenski Dom: San Blas 1951. U. T. 59-3667.
Udruženje Svob. Jugoslavija, Slovenski odsek: Cnel. R. Lista 5158. U. T. 50-5502.

ZASTOPNIKI:

Za Córdoba in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.
Za Rosario in okolico: Štefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.
Za Lomo Negro in okolico: Golobič Marko.
Za Florido in okolico: Gregor Ivan — Lavalle 3297, Florida, F. C. del E.
Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada.
Za Villa Lugano: José Brišček — Beron de Astrada 6488.
Za Caballito: Marija Klarič — José Bonifacio 663, Buenos Aires.
Za Caseros in Tropezón: Iván Hrovat — Lisandro Medina 1386.
Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Larañaga 2235.
Za Paternalu: Matevž Simčič — Warnes 2101, Buenos Aires.

Buenos Aires, 5 de Marzo de 1947

No. 12

S podpisom mirovne pogodbe Jugoslavija se ne odreka pravic do ozemlja ki ji pripada

Po dolgih pogajanjih je bila vendana podpisana mirovna pogodba, navzlic zapostavljanju in intrigam onih imperialističnih služabnikov, ki jim je usoda upustošenih narodov deveta briga. Ceremonija podpisa mirovne pogodbe se je vršila v dvorani Ministerstva zunanjih zadev Francije, in je v marsičem podobna enaki ceremoniji, ki se je vršila v Versaillesu o priili podpisa mirovne pogodbe, tudi takrat so bili odvzeti raznim državam deli njihovega ozemlja, kateri so bili oddani tujim imperialistom. Ta pogodba je tudi ustvarila izrodek "proste države Danzig"; seme nesporazumljenja, netilni kamen druge svetovne vojne.

Z novo mirovno pogodbo se ponavljajo stare krivice, navzlic groznim izkušnjam in trpljenju ki ga je doživelo človeštvo. Tega pa nočejo razumeti gotovi državniki. To prvo, jasno izpričuje dejstvo da ustvaritev "proste države Trsta" in potem še nova demarkacijska črta, oziroma državne meje med Jugoslavijo in Italijo, potom katere se odtrga od Jugoslavije velik del svojega ozemlja, kateri ji pripada po vsej pravici, preide na tisoče Jugoslovancev ki bivajo na tem ozemlju nad 13 stoletij, pod italijansko dominacijo.

Jugoslovanska delegacija je podpisala mirovno pogodbo, kar je prese-netilo vse prisotne zastopnike, a prej je formulirala svoje zadržke in pod-črtala da ne priznava one določbe ki škodijo istovetnim interesom in pravi-cam jugoslovanskih narodov. V tem pogledu je minister zunanjih zadev Jugoslavije tov. Kardelj, kot šef jugoslovanske delegacije izjavil sledeče:

"Vlada FNRJ ugotavlja da še potem ko je bil napisan tekst končnove-ljavne mirovne pogodbe z Italijo, navzlic temu da je Svet zunanjih ministrov, za časa svojega zasedanja v New Yorku napravil gotove pozitivne spre-membe načrtov mirovne pogodbe sprejete na konferenci v Parizu, predlogi in zahteve F.N.R.J. niso bili vzeti s zadovoljstvom v poštev. To se dogaja pred-vsem v političnih, ekonomskih in vojaških klavzulah pogodbe in predvsem pa v teritorialnih določbah, ki odvzemajo Jugoslaviji ozemlje ki je etniško jugoslovansko, kot je okraj Gorice itd. F.N.R.J. se nahaja pred dejstvom, da mora podpisati z Italijo mirovno pogodbo, ki ogroža najelementarnejše narodne interese svojega naroda. FNRJ se čuti istočasno primorano podpi-sati pogodbo, podčrtava pa, da narodi Jugoslavije sprejmejo to novo žrtev sa-mo radi tega ker v današnjih momentih nočejo prevzeti odgovornosti, da no-čejo od svoje strani ničesar doprinesiti do vzpostavitve mednarodnega miru. Toda vlada FNRJ izjavlja da s podpisom te pogodbe, narodi Jugoslavije nikakor se ne odrekajo ozemlja ki jim etniško pripada, in se ne odrekajo pravic do njega."

Izjava tov. Kardelja je pač jasna in izraža kakšno je stališče jugoslo-vanskih narodov in kakšni so bili razlogi, ki so jih dovedli da podpišejo mirovno pogodbo ki škoduje upravičenim pravicam in interesom.

Toda Jugoslavija se ne odreka svojim pravicam do ozemlja ki ji upra-vičeno pripada.

GLASBENO ŽIVLJENJE V SLOVENSKEM PRIMORJU

Vse sedanje glasbeno življenje Slo-venskega Primorja nosi pečat dveh dejstev, ki odločilno vplivata na vse narodovo življenje in zaradi tega tudi na glasbeno življenje. Ta dva faktorja sta: 1. petindvajsetletno zatiranje vse-kega samostojnega slovenskega glas-benega življenja in 2. sedanji neure-jeni politični položaj.

Prvi faktor — fašistična tiranija — je krivec, da danes nimamo primer-nega strokovno naobrazenega glasbe-nega naraščaja da nam primanjkuje-jo tehnični pripomočki ter da mora-mo vse glasbeno življenje organizira-ti prav iz temeljev.

Drugi faktor — sedanje prehodno politično stanje — pa vse napore na-šega ljudstva na polju galsbene kul-ture (kakor tudi na vseh ostalih) ob-čutno zavira, včasih naravnost one-mogoča. Oba skupaj pa povzročata, da nosi vse, kar je doslej primorsko ljudstvo ukrenilo s svojimi prosvet-nimi organizacijami, značaj improvi-zacije in negotovosti.

Kljub oviram, izvirajočim iz bližnje preteklosti in sedanjosti, pa kaže pri-morsko ljudstvo — prav tako kakor v komaj končani narodno osvobodilni borbi — tudi v organizaciji svojega prosvetnega in kulturnega življenja veliko žilavost in vztrajnost in lahko kljub vsemu beleži vidne uspehe. Oglejmo si nekoliko delo na posa-meznih toriščih glasbenega življenja.

Vokalna glasba

Zborovsko petje je pri Slovencih od nekdaj najpopularnejša panoga glasbenega izživljanja. Naravno, da je ob osvoboditvi zavzelo najširši obseg. Pevski zbori so zrasi s tal preko noči. Danes na Primorskem skoraj ni vasi, ki ne bi imela svojega pevskega zbo-ra. e je pa res brez njega, potem je to gotovo zaradi tega ker nima pevo-vodje. Prav pomanjkanje pevovodij je bilo najhujša ovira, na katero je Pri-morec naletel ob poživiljanju svojih nekdanih pebskih zborov. Kakor vse slovensko izobraženstvo, tako je fašistični režim dosledno preganjal tudi pevovodje. Toda ljudstvo je hotelo obnoviti svoje pevske organizacije in so vse mobilizirali, kar se je le dalo: organiste, župnike, učitelje in poseb-no številne pevce samouke. Da sled-nje vsaj za silo usposobi za delova-nje, je Prosvetna zveza organizirala dva pevovodska tečaja, združena z in-ternatom. Prvi je bil v Borštu v no-vembru in decembru, drugi pa v Koj-skem v januarju in februarju. Oba je obiskovalo po 25 tečajnikov. Danes ti večinoma delujejo kot pevovodje in so s tem vsaj ponekod odpomogli pomanjkanju. Vendar sta bila spričo potreb tudi ta dva tečaja le kapljica v morje. V poročilih prosvetnih dru-štev se kakor refren ponavlja zahte-

va: "Pošljite nam sposobnega pevo-vodjo."

Ne moremo mimo dejstva, da je ogromna večina pevovodij le za silo kos svojim nalogam ter da se i oni i pevci prav dobro zavedajo, da so po-trebni spopolnjevanja. Saj so pone-kod celo večji centri brez primerno usposobljenega strokovnjaka.

Druga težava, ki jo vsaj za silo re-šuje Prosvetna zveza, je preskrba pev-skih zborov z notnim materialom. Fašistični režim in vojne operacije zad-nje vojne so skoraj popolnoma uničili vse še tako skrite pesmarice. Iz red-kih izvodov, ki so se še našli je Pro-svetna zveza pričela razmnoževati pesmi in jih je do sedaj poslala med primorske pevce že blizu sto tisoč. To-da tudi to ima značaj improvizacije in zasilne rešitve. Glasbe so razmnože-ne na razmeroma slabem papirju, ki hitro razpada, in čitljivost not je tudi vse prej kot idealna.

Samo po sebi se razume, da se zbo-ri bore tudi s težavami za pevske prostore. Večinoma gostujejo zbori po zasebnih hišah. Posebno živo pa se čuti pomanjkanje primernih prosto-rov po večjih mestih v coni A, kjer marsikatero društvo sploh ne more delovati samo zaradi pomanjkanja prostorov. Prošnje in predlogi naših prosvetnih ustanov pri zaveznikih ne najdejo nobenega razumevanja, za-sebniki pa, ki razpolagajo s primerni-mi prostori, so nam delno sovražni — fašistično ali monarhistično usmerje-ni elementi — in nas dosledno sabo-tirajo.

In vendar deluje kljub vsem gori navedenim težavam danes na Pri-morskem nič manj kot 145 (248) pev-skih zborov, ki sodelujejo z dramski-mi in godbenimi odseki na raznih uri-reditvah resnega ali zabavnega zna-čaja. Ob primernih prilikah se zbori

(Nadaljevanje s 4. str.)

Furman, Karlo Kotnik, Josip Špičič, Josip Grli, Anton Boštjančič, Miro Brumnič, Alojz Brumnič, Ivan Družina, Anton Novak, Vinko Kovačič, Josip Poropat, Ivan Slavec, Ludvik Šajn, Josip Menrath, Mate Škabič, Josip Volk, Alojz Francin, Josip Šuber, Josip Gr-zetič, Franc Matešič.

Skupno titelnev od \$ 100	1
" " 50	33
" " 25	60
" " 10	86

Domače vesti

POROKA

Dno 1. februarja sta se poročila Karel Bru-mat in Elza Louro. Svatba se je vršila na domu neveste v ulici Zegueira 6814.
Novoporočencema želimo obilo sreče!

IŠČEJO SE

Išče se Ivan Volk, doma iz Bača na Pivki št. 61. Poročilo.

Pred štirinajstimi leti se je nahajal v prov. Santa Fe, F. C. Santa Fe Km. 213. Če bi ka-teri vedel za njegov naslov naj sporoči na uredništvo Slov. Glasa.

Išče se Anton Smok, doma iz Istre. Kdor bi vedel za njegov naslov naj sporoči na uredništvo Slov. Glasa.

KUHARJA ALI KUHARICO

za gostilno rabim, Plačam dobro. Ogalsiti so na: Independencia 4202.

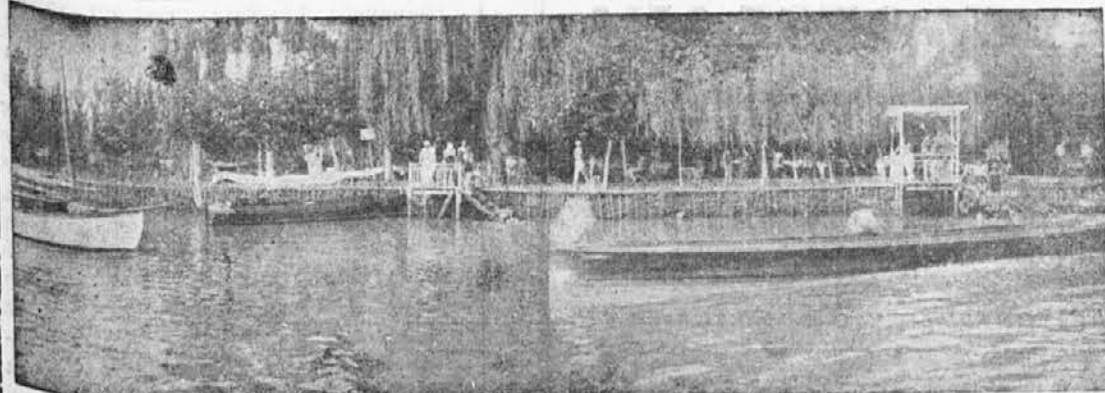
RECREO EUROPA

Pripraven za nedeljske iz-lete v Tigre. - Prevoz s postajo Tigre F.C.C.A. do Boerag in nazaj:

\$ 1.— za otroke \$ 0.50

Lastnika:
BRATA ROVTAR
Tigre FCCA. U. T. 749-589

Rio Carapachay

SLOVENSKO ZADRUŽNIŠTVO VČERAJ IN DANES

Dr. Lemež Milan

I.

Zamisel vzajemne pomoči in samobrambe širokih ljudskih množic v zadružni organizaciji se je pojavila že v prvih pričetkih kapitalističnega gospodarstva. Oprijeli so se je tako oni, ki jim je kapitalistično gospodarstvo izpodnašalo tla gospodarskega obstoja, kakor tudi oni, ki so postali žrtev kapitalističnega izkoriščanja.

Zgodnji kapitalizem je pričel pronicati na slovensko ozemlje že v prvi polovici 19. stoletja. Na njegov razvoj so odločilno vplivali: gradnja južne železnice Dunaj-Trst, ki je stekla do Celja leta 1846, do Ljubljane 1849 in do Trsta 1857; kmečka odveza leta 1848 in obrtni zakon iz leta 1859, ki je uveljavil načelo obrtne svobode ter oprostil rokodelca spon srednjeveških cehov, svoječasnih prisilnih obrtnih združenj. Vsi ti dogodki so iz dna spremenili osnove našega gospodarskega in družbenega življenja. S tem pa so bili seveda prizadeti bistveni življenjski pogoji najširših ljudskih množic slovenskega naroda.

Železnica je prinesla v deželo industrijske proizvode s severa in je s tem izpodkopala razširjeno domačo obrt na podeželju in starodavno fužinarstvo. Pričelo je propadati prevoznništvo, ob katerem je živel prebivalstvo ob našem cestnem omrežju. Po železnici so prišli v našo deželo tujerodni obrtniki, trgovci, uradniki in tudi delavci. Avstrijski vladi je služila nova železnica kot sredstvo za načrtno germanizacijo, zlasti slovenskih mest in trgov in ozemlja ob železniški

DR. LEMEŽ MILAN, rojen 6. septembra 1891 v Mar. boru. Študiral univerzo v Pragi in Dunaju, kjer je promoviral za doktorja prava l. 1916. Po razpadu Avstrije je bil komisar pri poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani, leta 1920 je bil odpuščen iz državne službe in se posvetil odvetniškemu poklicu.

Kot študent je sodeloval pri socialni reviji "Naši zapiski", ki jih je urejeval dr. Henrik Tuma. Proti koncu prve svetovne vojne je sodeloval pri organizaciji mlajše socialistične generacije in ustanovil mesečnik "Demokracijo". Ta mlajša socialistična generacija se je zavzemala v svojem listu in s članki v "Napreju" za demokratično ureditev Jugoslavije in za ideje ruske revolucije. Kot delegat je sodeloval na ustanovnem zboru stranke v Vukovaru, nato je bil izvoljen v oblastni izvršni odbor stranke v Sloveniji. Bil je ponovno aretiran in preganjan.

Poleti 1942 je odšel v partizane. Bil je član študijske komisije pri predsedstvu sveta narodnega osvobodjenja Slovenije, po osvoboditvi je bil imenovan za predsednika komisije za upravo ljudskega imetja in od meseca februarja 1946 vodi oddelek za zadružništvo pri predsedstvu ljudske vlade Slovenije.

progi. Kmečka odveza je prinesla slovenskemu kmetu svobodo kretanja in mu omogočila priseljevanje v naša mesta in trge, kakor tudi izseljevanje v druge kraje. Istočasno pa je postal slovenski kmet lastnik zemlje, s katero je svobodno razpolagal. Kapitalistični gospodarski sistem pa je prinesel v deželo tudi denarno gospodarstvo in z njem denarno in blagovno oduševanje.

Pod temi prelomnimi gospodarskimi in družbenimi spremembami se je pričela borba obrtnikov za gospodarski obstoj in pričelo se je bohotiti najbrezobzirnejše izkoriščanje, zlasti slovenskih kmetov, ki so v oni dobi predstavljali slovenski narod.

Spričo tega gospodarskega in družbenega razvoja ni prav nič čudno, da se je med Slovenci že zelo zgodaj pojavila zadružna zamisel vzajemne samopomoči in samobrambe. Samoniklo so se oklenili zadružne organizacije ljubljanski obrtniki že leta 1856, ko so radi konkurence velikih tujih industrijskih in prometnih središč zabredli v težak gospodarski položaj in so jim manjkala potrebna denarna sredstva v njihovih obratih. Ustanovili so si obrtno kreditno zadrugo kot pomožno blagajno v obliki gospodarskega društva, ker to na drug način takrat še ni bilo mogoče; Avstrija namreč v oni dobi še ni imela svojega zadružnega zakona. Ta prvi pojav slovenskega zadružništva pa je ostal dolga leta osamljen.

Zadružna organizacija — sredstvo gospodarske samobrambe in osamosvojitve slovenskega naroda

Revolucionarno leto 1848 je sicer prineslo kmečko odvezo in s tem končno osvoboditev slovenskega kmeta iz spon srednjeveškega tlačanstva, ven-

dar dogodki tega prelomnega leta še niso bili v stanju politično in gospodarsko razgibati slovenske kmečke množice. Šele v 60-ih v dobi "narodnih taborov" je uspelo sprožiti razgibano ljudsko gibanje med Slovenci pod vodstvom maloštevilnih intelektualcev in deloma malomeščanov. V to dobo pa de obsežnejše priseljevanje slovenskega kmečkega prebivalstva v naša, takrat še tujerodna mesta in trge, nastajanje slovenskega meščanstva in obenem prva zamisel zadružne organizacije kot sredstva za gospodarsko samobrambo in narodno osamosvojitve slovenskega naroda.

To idejo je prinesel iz Češke dr. Josip Vošnjak, eden izmed političnih voditeljev iz dobe taborov. V slovenskem tisku je pričel propagirati ustanavljanje zadružnih posojilnic po češkem vzoru, ki bi naj ustvarile materijelno neodvisnost slovenskega naroda. V zvezi s takratnim političnim gibanjem je zlasti povdarjal, da ne zadostuje ljudstvo samo buditi po veselicah, čitalnicah, razgovorih na taborih itd., ker navdušenost za psake novo idejo trpi samo nek čas, na kar sledi treznost. Dr. Vošnjak je stremel za tem, da postavi takratno politično gibanje na gospodarsko osnovo in j-radi tega zastopal stališče, da je obstoječe samo to, kar materijelno stanje naroda boljše in kar pomaga vsakdanjim praktičnim potrebam ljudstva. Po njegovi zamisli bi naj posojilnice prihranile slovenskemu ljudstvu pridelan denar in bi v sili nudile vsake-mu potreben kapital kot posojilo.

Deloma pod vplivom Vošnjakovih idej, deloma pod silo gospodarskih razmer so se v letih 70ih in 80-ih nato pojavile prve slovenske posojilnice pod vodstvom slovenskih intelektual-

cev in premožnih meščanov ter kmetov. Sistematične organizacije teh posojilnic pa se je lotil Miha Vošnjak, znan kot "oče slovenskih posojilnic", o katerem pravi njegov sin dr. Bogomil Vošnjak, da je s pomočjo slovenskih posojilnic ustvaril osnove slovenskega kapitala. Te Vošnjakove posojilnice, ustanovljene po naših mestih in trgih so služile prvenstveno slovenskemu meščanstvu in njegove-mu nastajanju in razvoju. Z njegovo pomočjo so se osamosvojili slovenski obrtniki in trgovci, z njegovo pomočjo si je slovensko meščanstvo utrdilo svoje gospodarske položaje.

Vošnjakove posojilnice so postale odskočna deska za gospodarsko in politično zavojevanje tujerodnih mest in trgov na slovenskem ozemlju. Le podrejeni so te posojilnice služile tujcem malih in srednjih kmetov, ker so bili krediti prvenstveno na razpolago trgovcem, obrtnikom, gostinčarjem in premožnejšim kmetom. Kar di tega je bilo tudi vodstvo teh posojilnic v rokah teh slojev. Vošnjakove posojilnice, naše prve zadružne organizacije so služile tedaj prvenstveno kot gospodarski instrument za nastanek in razvoj slovenskega meščanstva.

Samoniklo pa so se pojavile v Ljubljani v letih 70-ih obrtno-proizvajalne zadruge posebno med krojači. Zgodaj so pričeli hoditi v tujino naši obrtni pomočniki. Tu so se navzeli idej za drugarja Schulze-Delitscha in nemškega delavskega voditelja Ferdinanda Lasalla. Gestia teh dveh mož, ki sta v oni dobi vodilno posegala v življenje nemškega naroda, so prinesli k nam, vračajoči se slovenski obrtni pomočniki, med katerimi je bil posebno vodilen krojaški pomočnik Matija Kunc. Vse te obrtno-proizvajalne zadruge pa so imele le kratko življenjsko dobo in so se kmalu razšle. Njihovi člani pa so si ustvarili samostojna obrtna podjetja. Tako so te obrtno-proizvajalne zadruge rokodelskih pomočnikov dejansko služile istemu namenu kot Vošnjakove posojilnice. Ustvarile so nam kadre slovenskega meščanstva.

Zemljiška odveza slovenskemu kmetu ni prinesla gospodarskega napredka. Gospodarstvo zgodnjega kapitalizma je izpodrinilo srednjeveški način izmenjavanja blaga v naravi. V slovensko vas je pričelo pronicati denarno gospodarstvo in kapitalistični kreditni sistem, ki je gospodarsko slabšemu prebivalstvu nudil potreben denar po posredovanju posameznikov proti visokim oduškim obrestim. Težke gospodarske prilike, v katerih so živele slovenske kmečke množice v prvih desetletjih po kmečki odvezi, so spravile slovenskega kmeta kmalu pod vpliv domačih in tujih denarnih oduškov. Ti so grozili v drugi polovici 18. stoletja popolnoma uničiti slovenskega kmeta in s tem seveda tudi slovenski narod, ki so ga takrat v pretežni večini tvorili mali in srednji kmetje.

Slovenski kmetijski domovi so šli drug za drugim na boben in slovenski kmetijski človek je moral iti po svetu s trebihom za kruhom. Pričelo se je množično izseljevanje slovenskega kmečkega prebivalstva v Ameriko, v Nemčijo in razne industrijske kraje v Avstriji. Nekdanja dobro uspevajoča domača obrt je propadala ali pa je postala plen trgovcev špekulantov. V letih 90-ih so te obupne gospodarske razmere na našem podeželju ustvarile zamisel zadružne samopomoči in samobrambe, ki naj iztrga slovenskega kmeta iz objema denarnega odušstva. Dvigne kmetijsko proizvodnjo, jo osvo-

združujejo v večje množice. Tako je samo nekaj mesecev po končanih vojnih operacijah v Trstu skupno nastopilo 500 pevcev, za mesec dni kasneje v Bazovici blizu 2000 pevcev, na Vojkovem pogrebu v Št. Vidu pa več tisoč pevcev.

Negovanje solopetja žal ne gre vzporedno z zbornim. V prvi vrsti zaradi tega, ker zahteva solopetje daljši študij pod vodstvom sposobnega strokovnjaka, ki ga pa danes Primorska ne Premore.

Krojačnica
LEOPOLD UŠAJ

Avda. FRANCISCO
BEIRO 5380-82

U. T. 50-4542

VILLA DEVOTO

BANCO POLACO S. A.
Unico Banco Eslavo de Sud América

Sección YUGOESLAVA

Atendida por experto personal de esta nacionalidad.

- TRANSFERENCIAS DE FONDOS de Ayuda Familiar a Yugoestavia.
- CAJA DE AHORROS y CUENTAS CORRIENTES. Dos magníficos Servicios a disposición de la Colectividad Yugoestavia.
- SECCION DESCUENTOS. El Banco atenderá de inmediato su Solicitud de Crédito.

CONSULTENOS PERSONALMENTE O POR ESCRITO

TUCUMAN 462 BUENOS AIRES C CORREO 390

bodi blagovnega oderuštva prekupčevalcev in ustvari domači obrti pogoj za napredek. Nosilec te zadružne misli je postal dr. Janez Evangelist Krek in njegovi sodelavci.

Kmečka zadružna samopomoč in samoobramba v kreditnih zadrugah

Ker so se široke kmetijske množice naglo oprijele zadružne organizacije, se je pričel vihar razvoja omrežja novih zadrug — drobnih kmetijskih posojilnic, kmetijskih gospodarskih društev, mlečarskih in živinorejskih zadrug, zadrug za pospeševanje domače obrti in delavskih konzumov. Odruški trgovski kapital se je zaman zaleval v mlado zadružno organizacijo, ki se je širila z neodoljivo silo.

V isti dobi pa je pristopilo tudi slovensko delavstvo, ki je stalo pod vplivom socialističnega gibanja k ustvaritvi svoje zadružne organizacije v delavskih konzumih, po naših rudnikih, industrijskih središčih in mestih. Ta organizacija je vzniknila najprej med našimi rudarji v Idriji in Zagorju, voditelji pa so ji bili France Rinaldo in Melhior Čobal, oba rudarja in kasneje Anton Kristan, ki je postal organizator razpredenega

omrežja delavskih socialističnih konzumov.

Miha Vošnjak je naslonil svoje posojilnice na meščanstvo in izročil njihovo vodstvo premožnim slovenskim podjetnikom in intelektualcem. Dr. Janez Evangelist Krek je naslonil zadružno omrežje na široke kmetijske množice, vodstvo pa je izročil župniščem in visoki katoliški duhovščini. Razen tega pa je vso zadružno organizacijo vključil v politično strankarsko organizacijo slovenskega klerikalizma.

Politična razcepljenost našega zadružništva

V kasnejši dobi, zlasti pa v desetletju pred prvo svetovno vojno je strankarsko politična usmerjenost popolnoma zavladovala v slovenskem zadružništvu. Strankarsko politični boj v slovenskem zadružništvu so se posebno zaostri, ko se je pojavil v političnem življenju dr. Gregor Žerjav in mlada takozvana narodno-radikalna inteligenca. Dr. Gregor Žerjav je v družbi s predstavniki mlade slovenske buržuazije ustanovil Zvezo slovenskih zadrug, ki naj bi služila kot protitež klerikalni Zadružni zvezi. Nova zveza je pričela z ustanavljanjem vzporednih liberalnih zadrug

poleg že obstoječih klerikalnih. Na ta način se je silno pojačala strankarska politična razcepljenost našega zadružništva, ki je radi tega zabredlo v težke gospodarske prilike.

Nasa zadružna organizacija je na ta način spolzela v roke strankarsko političnih klik, ki jim je služilo zadružništvo kot sredstvo za zavojevanje in utrjevanje njihovih strankarsko političnih položajev. Vsa pozornost tako klerikalnih, kakor tudi liberalnih političnih klik, ki so obvladale slovensko zadružništvo, je bila osredotočena predvsem na kreditne zadruge, in so postale bogata zakladnica prihrankov drobnega človeka. Težki milijoni naših kreditnih zadrug so posebno vabljivo vplivali na spekulativne elemente mladega slovenskega meščanstva klerikalne in liberalne politične usmerjenosti. Visoki katoliški duhovščini pa je omrežje kreditnih zadrug, razmeščenih po župniščih služilo kot posebno uspešen politični instrument za zasluževanje slovenskih kmetijskih množic v službi reakcionarne, protiljudske in protinarodne politike klerikalizma. Radi tega je bilo tudi vrhovno vodstvo zadružne organizacije klerikalne politične semri pretežno v rokah visoke katoliške duhovščine, pri posameznih zadrugah pa v rokah župnika ali kaplana.

Tako je postalo ogromno zadružno premoženje slovenskih ljudskih množic žoga v rokah majhne klike reakcionarne in spekulativne elementov klerikalne in liberalne strankarsko politične usmerjenosti. Te klike so pričele že med prvo svetovno vojno, zlasti pa v dobi versajske Jugoslavije na debelo spekulirati na račun zadružne organizacije in prihrankov našega drobnega človeka. Polastile so se popolnoma zadružnega vodstva in odri nile predstavnike ljudstva, ki je ustvarilo to organizacijo in prineslo v njeno sadove svojega dela in prihranke svoje varčnosti. Klerikalna duhovščina in spekulativno meščanstvo sta odločala o usodi slovenskega zadružništva. Ljudski denar se je zlorabljal v sebične svrhe posameznikov, za jačanje finančnega kapitala, izgrajevanje in utrjevanje gospodarskih in političnih položajev slovenskega kapitalističnega razreda in končno v reakcionarne politične svrhe utrjevanja in izgrajevanja politične oblasti raznih strankarsko usmerjenih protiljudskih klik, zlasti pa slovenskega klerikalizma.

V dobi fašistične okupacije so iste klike postavile zadružno organizacijo slovenskega naroda v službo fašističnega okupatorja, belogardizma in domobranstva. Zlorablale so na ta način zadružništvo v protiljudske in protinarodne svrhe. Sebični gospodarski in politični reakcionarni interesi teh klik niso mogli imeti ničesar skupnega z

ljudskim stremljenjem po svobodi in po borbi proti izkoriščanju. Radi tega se je tudi prvotna ljudska usmerjenost našega zadružništva izmaličila v spekulacijo in politično reakcijo. Da se je moglo to zgoditi, je iskati v veliki meri vzrok v okolnosti, da ljudske množice niso bile zadostno budne in borbene, radi česar so se pustile odriniti od vodstva in od odločevanja v zadružni organizaciji.

II.

Narodno-osvobodilna borba — Prelom v našem zadružništvu

Klike, ki so našo zadružno organizacijo skozi desetletja zlorabljale v svoje sebične gospodarske in politične reakcionarne svrhe, so povečini zbežale skupno z vojaško poraženimi fašističnimi okupatorji, ali pa so se umaknile v svoja skrivališča. Že na osvobojenem ozemlju so se pojavili zametki novega ljudskega zadružništva. Konferenca ljudskih predstavnikov v Srednji vasi v Čremošnjški dolini novembra leta 1944 je zabila temelje naših novi zadružni organizaciji in ustvarila zamisel novega zadružnega vodstva v obliki Inicijativnega zadružnega odbora za Slovenijo. Zadružništvo se je kot pojav gospodarskega udejstvovanja širokih ljudskih množic vrnilo v ljudske roke in postaja ponovno gospodarska organizacija delavcev, kmetov in delavnih intelektualcev.

Zadruga pa danes ni več samo sredstvo samoobrambe in samopomoči ljudstva v borbi za gospodarski obstoj in proti gospodarskemu izkoriščanju, zlasti pa proti njegovim izrastkom v oderuštvo. Zadružništvo postaja gospodarska organizacija potrošnikov in drobnih kmetijskih in obrtnih proizvajalcev za izboljšanje gospodarskega položaja najširših ljudskih množic na področju proizvodnje in razdeljevanja blaga.

Ena izmed prvih nalog zadružništva je danes, da mobilizira osnovne ljudske množice, da s samopobudo od spodaj pristopijo k obnovi domovine in našega gospodarstva. Zadružništvo mora postati čvrsta opora ljudske države in ljudske oblasti v izvajanju gospodarske politike v prid širokih ljudskih množic. Zato pa ljudska oblast in ljudska država pomagata zadrugam pri izvrševanju njihovih nalog. Zadruga najožje sodelujejo z državnim gospodarskim sektorjem in ga dopolnjujejo na področju proizvodnje, zlasti v kmetijstvu, na področju obnove in razdeljevanja blaga. Ob tej novi vlogi zadružništva pa ostane nedotaknjeno osnovno ljudsko demokratično načelo prostovoljnosti, vzajemne samopomoči in načelo, da ni smoter zadruž-

Beleške z dežele

... "Nazadnje mu je (Bogu) ostalo polno perišče lepote, razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih gor do strne tržaške obali ter od Triglava do Gorjancev in je rekel: "Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje... Vse kar je rekel, se je zgodilo; bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanje rabo — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočne potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj."

Tako je napisal Ivan Cankar, v enem izmed tistih mnogih momentov, ko je radostno objel svojo domovino in narod. Pravili so mu, da je pesnik, ker je v njegovih spisih mnoge žalostnih zgodb. A kako naj bi on pretvarjal resnico, ko je prav radi nje šel nase pozabil, ko je prav radi nje trpel pomanjkanje, krivico in ponižanje, kolikor ga je to zadnje moglo doseči.

★

Kakor za časa borbe v domovini, tako smo se tudi te dni spomnili na nje, ga, ko smo videli, da je naš narod doživel novo krivico, toliko bolj veliko in vnebovpiječo krivico, če računamo, da je tekom štiriletne borbe zastavil vse svoje najboljše sile, da se po dolgotrajnem suženjstvu končno osvobodi. Še nikoli v zgodovini, ni stopal slovenski narod v tolikšnem številu, samozavestno ramo ob rami v borbi za narodne in socialne pravice, kot je to napravil v zadnji vojni. Kateri narod je sorazmerno prelili več krvi, žrtvoval več sinov in hčera kot je to napravil slovenski skupno z jugoslovanskimi narodi?!

Prav zato upravičeno vprašamo, zakaj se mu danes kratijo njegove pravice, ki si jih je s trpljenjem in krvjo priboril? Ali se hoče menjati vloge s tem, da se da rapadalcem zadoščenje in napadene obsodi!

Čitali smo izjavo italijanskega zunanjega ministra, češ, da je mirovna pogodba strup za italijanski narod. Strup je, da, toda v obliki potuhe, ki se je

s pogodbo dalo reakcionarnim strankam.

Včeraj sem čital pismo, ki je pisal brat sestri. Med drugim pravi: "Najbrž bomo zopet ostali pod Italijo; dvotretjini Gorice, potem Štandrež, Sovodnje, Podgora, Pevma, Oslavje in Števerjan."

Torej upoštevajoč to informacijo, si že lahko ustvarimo povprečno idejo kod bo tekla nova meja. Ali je sploh mogoče si misliti bolj bedasto črto!

★

Iz poročil, ki prihajajo od doma je razvidno, da so si "Zavezniki" na Primorskem pripravili vso "slavo" svoje demokracije.

V starih zgodbah čitamo, da bo prej šla "kamela" ali volblod, skozi šivankino luknjo, kot pa bogatin v nebesa. Tako se bo tudi zgodilo, da bo šla kamela prej skozi šivankino uho, kot pa da bi Primorci in sploh Slovenci in Jugoslavlani (k tem lahko prištejemo tudi Grke in še marsikateri drugi narod) še kdaj verjeli v ameriško-angleško demokracijo. Kajti ni večjega dokaza kot je oni, ki ga v izkušnji doživimo.

★

Iz Gorice poročajo sledeče:

"Danes pa je zapadna demokracija pokazala svojo kulturnost v vsej goloti. Vojaki 18. div. so namreč odnašali arhive, knjige in ostalo privatno imovino organizacij, ki so imele svoje prostore v Ljudskem domu, na občinsko smetišče. Tu so vse knjige, brošure, revije, zastave, slike naših ljubljanih voditeljev maršala Tita in tov. Kardelja in drugih zažgali. Nekaj, kar se niso upali fašisti, smo doživeli danes! Knjige Franceta Bevka, Otona Župančiča in drugih uglednih slovenskih književnikov so postale žrtev "so. dobne inkvizicije".

Tomy, Tomy; Lincoln, tvojega velikega prednika bi bilo sram!

Čudno pa je, da pri tolikih stotnijah ameriških novinarjev, ki se pripravajo kdo bo šel v Moskvo in pa onih, ki silijo na Balkan iskat senzacija, ni bilo v Gorici pri občinskem smetišču nobenega zraven.

B. Golobov

F. HRADILAK

FIAMBRERIA — Puesto N° 8
Mercado "LAS MAGDALENAS"
Fco. Beiro 5276 - U. T. 50 - 6990

TRGOVINA JESTVIN
"JUGOSLOVANSKA ZVEZDA"
Močnik Ivan
SARACHAGA 4800
U. T. 67-6988

Ferdinand Cotič
Trgovina z železnino
Lope de Vega 2989
U. T. 50-1383

ROJAKI V ROSARIO IN PROV. SANTA FE

Če potrebujete uradne prevode vaših krstnih, poročnih in drugih listin, obrnite se na našega prevajalca (Traductor Público Judicial)
SAN LORENZO 937 Rosario

JOYERIA "IGUAZU" de JUAN KOSLOVIĆ

Alhajas - Relojes - Brillantes

CREDITOS A SOLA FIRMA

Cangallo 1705, piso I U. T. 33-2154

INDUSTRIJA PAPIRJA

WIDER

Andrés Pereyra 3965 U. T. 61-2260
Buenos Aires

nega dela ustvarjanje dobička, ki vodi v špekulacijo.

Ko se združništvo vrača v ljudske roke, postaja zopet organizacija za gospodarsko udejstvovanje najširših ljudskih množic, zlasti pa potrošnikov ter drobnih kmetov in obrtnih proizvajalcev. Zadržna organizacija je v dobi ljudske demokracije poklicana, da sprostí vse ustvarjalne, organizacijske in strokovne sposobnosti najširših ljudskih množic in da pomaga ljudstvu, da se dvigne splošna blaginja in njihova življenska raven.

Zadruga — mogočno sredstvo za utrditev ljudske oblasti

V tej vlogi pa postaja zadruga mogočno sredstvo za utrditev in izgraditev ljudske oblasti. Najozje sta namreč povezani vprašanje dvigovanja ljudske blaginje in ljudske življenske ravni na eni strani ter utrditve ljudske oblasti na drugi strani. Ljudske množice imajo silno natanko razvit čut za gospodarska vprašanja, radi česar tu silno naglo reagirajo, če se ta vprašanja pravilno ne rešujejo. V to pod-

ročje pa ne spada samo vprašanje pravilne in zadostne proizvodnje, marveč zlasti vprašanje zadostne in enakomerne oskrbe širokih ljudskih množic z življenskimi potrebščinami in vprašanje dvigovanja splošne življenske ravni teh množic. Morda ne stopa nikjer tako ostro v ospredje ozka povezanost med gospodarstvom in politiko, kakor ravno na področju razdeljevanja blaga industrijske in kmetijske proizvodnje.

Ker pa so zadruga ravno poklicane, da igrajo odlično vlogo pri razdeljevanju blaga in pri organizaciji kmetijske proizvodnje, je razumljivo, da igra združništvo odlično vlogo pri utrjevanju in izgrajevanju naše ljudske oblasti in ljudske demokracije. Čim večjo aktivnost bodo pokazale ljudske množice v svoji združni organizaciji, tem uspešnejše bomo v stanu obvladati vsa gospodarska vprašanja, tako na področju proizvodnje, kakor tudi na področju razdeljevanja blaga.

Če bomo ta gospodarska vprašanja rešili v prid ljudskim množicam, bomo s tem največ prispevali k utrditvi naše nove ljudske demokracije. Ker so nosilci tako ljudske oblasti, kakor ljudske demokracije isto ljudske množice, kakor pri zadrugah, ne obstoja nobeno vprašanje glede zastopanja interesov. Jasno je namreč, da streme

tako organi ljudske oblasti in ljudske demokracije, kakor tudi zadruga za tem, da se dvigne ljudska blaginja in da se enakomerno porazdeli proizvodnja kmetijske in industrijske proizvodnje med osnovne ljudske množice. Edini problem obstoja samo v tem, da smo sposobni zaktivizirati te množice v gospodarskem udejstvovanju, za katero pridejo v poštev zlasti naše nove ljudske zadruga.

V današnji dobi pa je seveda mnogo odvisno tudi od tega, da premagamo veliko gospodarsko krizo, ki je posledica fašističnega razdeljevanja, da dvignemo proizvodnjo in da ustvarimo sposoben in prožen ljudski razdelilni aparat. Da bomo kos vsem tem nalogam, je potrebno, da združimo vse svoje napore, in tu je ravno združništvo poklicano, da igra posebno odlično vlogo. Zadržna organizacija je poklicana, da zaktivizira gospodarsko udejstvovanje najširših ljudskih množic v smeri navedenih naporov in da istočasno ustvari aktivno ljudsko kontrolo v proizvodnji in na področju razdeljevanja blaga. Če bo združništvo te naloge izvršilo, bo odločilno sodelovalo pri utrditvi in izgraditvi ljudske demokracije in posebej naše ljudske oblasti.

Osnovni temelj ljudske oblasti predstavlja zveza delavcev, kmetov in delavnih intelektualcev

Ena izmed bistvenih pridobitev naše narodno-osvobodilne borbe in obenem tudi eden izmed osnovnih temeljev naše ljudske oblasti predstavlja zveza delavcev, kmetov in delavnih intelektualcev, skratka ozka povezanost med mestom in podeželjem. Ta povezanost nas je osposobila v dobi fašistične okupacije in narodno-osvobodilne borbe, da smo bili v stanju uspešno voditi borbo na življenje in smrt proti fašizmu in njegovemu izdajalskemu zavezniku iz vrst domače reakcije.

Ta povezanost nam je omogočila, da smo prenesli vse nadčloveške napore in uspešno zaključili herojsko dobo narodno-osvobodilne borbe. Ta povezanost pa nas je tudi rešila reakcionarnih, strankarsko-političnih klik in predvojne strankarske politične razcepljenosti, ki je bila v kvar ljudstvu in v korist politični reakciji doma in v svetu, kakor tudi vsem ljudskim izkoriščevalcem. Na osnovi teh pridobitev ljudske enotnosti in povezave osnovnih ljudskih množic je naše novo združništvo nastopilo svojo novo pot in ustvarilo osnove za enotno ljudsko združništvo. V sklopu te združnične organizacije ni več mesta za strankarsko - politično usmerjene zadruga

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamientos del reumatismo y sala de Cirugía

Atiend: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono

Defensa 1155

U. T. 34-5319

Corporación Médica "SUIPACHA"

ZDRAV. POMOČ ZA VSE BOLEZNI
Directores:

Dr. A. Izaguirre, Dr. H. J. Durán
y Dr. L. V. De La Puente
Sprejem: pop. od 15 — 20.
Ob nedeljah-praznikih: od 9 — 12.
Govori se Slovenski
SUIPACHA 28

SLOVENSKA BABICA

Filomena Beneš de Bilek
LIMA 1217. U. T. 23-3389. Buenos Aires

FARMACIA "SOLEH"
Servicio nocturno de urgencia
Avda. Fco. Beiró 4984 U. T. 50-2079

Reinaldo Wasserman MEDICO

Nazca 2381

U. T. 50-2845

Dr. Hinko Halpern

Specialist notranjih bolezni
Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure
San Martín 955 - 1 nad. - dep. C
U. T. 32-0285 in 0829

Z o b o z d r a v n i k a

Dr. Samoilovič
Dr. Feliks Falicov
Sprejemata od 10—12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181

Dr. A. Kirschbaum

Dra. María Kirschbaum
DENTISTAS

LOPE DE VEGA 3382

U. T. 50-7387

Rojak Anton Podlogar je prejel od brata pismo, katerega vsebino pri-
našamo v celoti, radi velike važnosti
iste, za naše čitatelje.

*

Kočevje, 10. decembra 1946.

Dragi brat in družina!

Zanimam se v svojem pismu o naših raz-
merah v katerih živimo in o naši borbi. Za-
to Ti bom skušal v kratkih vrsticah to vsaj
delno prikazati, kajti da bi ti hotel vse opi-
sati, bi rabil cele ducate velikih knjig.

Po kapitulaciji stare in gnile Jugoslavije
dne 6. aprila 1941. v kateri sem bil tudi
jaz, osebno zadnja leta posebno preganjan,
radi svojega demokratičnega delovanja,
smo pričeli takoj organizirati in pripravljati
oboroženi upor, ter se je vršil že 27. aprila
1941 tozadevni sestanek predstavnikov vseh
strank, na katerem se je ustanovila Osvobo-
ditna Fronta. Jaz se tega sestanka sicer ni-
sem mogel udeležiti, ker sem si dne 5.
aprila 1941 dvakrat zlomil nogo na motor-
nem kolesu, ter sem zato ležal skozi več
mesecev doma na postelji. Že 12. julija 1941
leta so me pa Italijani odpeljali v zapor,
četravno sem komaj malo hodil ob palici. Že
po nekaj dneh so me pa zopet izpustili.

Jaz sem imel tedaj nalogo da v družbi
profesorja Seškota iz Kočevja, s katerim
sva že pred vojno veliko let skupaj delova-
la, ter so ga Italijani v aprilu 1942 potom
izdaje ujeli, nečloveško mučili več dni na-
kar so ga ubili, da organizirava upor v
okraju, kateri naj bi se spomladi leta 1942
spremenil v splošni narodni upor, zato ni-
sem smel iti v gozdove, temveč sem morai
ostati med ljudstvom. Tako so me dne 6.
aprila 1942., bilo je prav veliki pondeljek
zjutraj, Italijani na postelji aretirali, odpe-
ljali v zapor, prvo v Kočevje, nato v Ljub-
ljano, ter končno v internacijo v Italijo, kjer
sem ostal vse do kapitulacije Italije, nakar
sem pobegnili iz taborišča v hribe v itali-
janske partizane, kateri so se prav ta čas
organizirali. Po devetih mesecih italijanske-
ga partizanstva smo se pretokli skozi nem-
ško fronto v srednji Italiji, prešli k Angle-
žem, ter nato skozi Bari po morju na otok
Vis, kjer se je ta čas nahajal naš vrhovni
štab, odkoder smo nato vodili operacije na

ostale otoke, pozneje na celino, osvobodili
Dalmacijo, nato Hercegovino, del Črne Go-
re, Bosne, nato se vrnili v Liko, Hrvaško
Primorje, Reko, kjer nas je v borbi za Reko
dotekla kapitulacija Nemčije. V oktobru le-
ta 1945 sem odšel v civil kot poročnik ter
sem ves čas zaposlen na Okrajnem izvrš-
nem odboru kot član istega in predsednik
okrajne načrtne komisije.

Sedaj pa še malo o življenju pri nas.

Ako le malo površno pogledaš okoli sebe
takoj opaziš da se je struktura našega go-
spodarskega in družabnega življenja tem-
lito spremenila. Nekdanjih oholih gospo-
dov v naših uradih kakor tudi v industriji
ni več. Odnosla jih je vojna. Vse je tova-
riško. Tovarne in rudniki so ljudska last
ter ima le ljudstvo od njih koristi. Trgovi-
ne in gostilne prihajajo prav tako v obče-
ljudsko last. Delavstvo sicer še ni plačano
tako kot bi bilo želeti, kar so krive povojne
razmere in opustošenje, vendar pa mnogo
bolje kot nekdanj. Delavske organizacije ka-
kor sploh delavno ljudstvo ima glavno be-
sedu pri izvrševanju oblasti.

Res je, da so še velike teškoče pri pre-
hrani. Občuti se pomanjkanje obleke, čev-
ljev, orodje, stroje, prevoznih sredstev itd.
toda v tem letu in pol ipo osvoboditvi se je
že ogromno naredilo. Če pomislimo da je
bila skoraj vsa industrija uničena, prav ta-
ko mostovi, ceste in železnice. Na primer
na progi Novomesto—Karlovac ni bilo od
Rožnega doba do Bobnarcev niti enega šve-
lerja na progi, še manj pa šine. Porušen je
bil predor pri Semiču. Most v Otočcu in
most čez Kolpo, ter vse železniške postaje.
Danes že vse železnice obratujejo, prav
tako ostale industrije. Gradijo se že nove
tovarne, nove ceste in železnice. Primanj-
kuje nam predvsem inženirjev, in ostalih
strokovnjakov, toda tudi v šolah se z po-
spešenim tempom učijo mladi inženirji iz
vrst delavnega ljudstva.

Naša država ima brezmejna naravna bo-
gastva. Da bomo pa lahko mi sami izko-
riščali to bogastvo to bogastvo v korist
ljudstva je potrebna industrija. Zato si je
dala naša ljudska oblast za nalogo, da se
naša zemlja industrializira in elektrificira.
K temu delu smo že pristopili. Primanjkuje
nam pa delavne sile. Naše delavstvo se za-
veda velikih nalog, katere se postavljajo

pred njega, zato vrši veliko prostovoljnega
to je brezplačnega dela. Tako se je na-
primer zgradila z popolnoma brezplačnim
delom 90 km dolga železniška proga Brčko-
Banoviči, ter se na ta način prihranilo dr-
žavni blagajni nad 400 milijonov dinarjev.
Izdelal se je petleten gospodarski načrt, ter
se predvidevajo dela o katerih včasih ni
sanjati nismo mogli.

V boljši pregled naj ti omenim nekaj po-
datkov iz okraja Kočevje.

V času borbe je padlo v našem okraju
1525 partizanov.

Pogrešanih je 1058 oseb.

Popolnoma porušenih je bilo v okraju
2354 hiš.

Poškodovanih je bilo 1310 hiš.

Gospodarskih poslopij je bilo uničenih
3269.

Poškodovanih pa 1470.

Javnih zgradb je bilo uničenih 36 (med
njimi 9 cerkev).

Poškodovanih javnih zgradb je bilo 71
(med njimi 39 cerkva).

Uničenega je bilo popolnoma nad 600 ho-
gozda.

Odpeljanega je bilo 233250 m³ lesa.

Uničenih je bilo 113700 sadnih dreves.

Odpeljanih 1322 konj, 13158 glav goveda
živine, 11350 svinj, 1850 ovac, 700 koz, 82.700
kom. perutnine, 12089 panjev čebel itd.

Vso škodo ki je bila narejena našemu
ljudstvu se pa sploh ne da oceniti in po-
pisati.

Toda vse to nas ne moti. Na teh razvo-
linah si bomo zgradili nove hiše, kjer bo
domoval nov rod, kateri se bo s ponosom
spominjal na herojsko borbo naših narodov.

Izseljenci v razne evropske države se že
vračajo v domovino. Posebno iz Francije
prihaja zadnji čas mnogo. Pričakujemo pa
tudi vas, ki se nahajate preko luže.

Za vse bo dovolj dela in kruha, toda tra-
ba je da pridete čimprej da si z združenimi
močmi zgradimo tak dom ki bo v ponos
poznim rodovom.

Imel bi Ti pisati še mnogo, toda imam
ogromno dela, zato več drugič. Prilagam
tudi eno sliko, katero imam še iz časa bo-
be.

Piši mi kaj kmalu zopet.

Sprejmite srčne pozdrave vsi skupaj
nas vseh.

PISMO IZ DOMOVINE

ali pa za spekulativna stremjenja v zadrugi. Enotna ljudska zadruga ustvarja stvarno osnovo za trajnost zveze delavcev, kmetov in delavnih intelektualcev, za trajno povezanost med mesto in vasjo.

Zadruga organizacija je poklicana, da zlasti v nabavno-prodajnih zadrugah gospodarsko povezuje široke množice potrošnikov mest in vasi s širokimi množicami drobnih kmetijskih proizvajalcev. Nabavno-prodajne zadrugne izročajo na podeželju vodstvo in kontrolo, na področju radeljevanja blaga ljudskim množicam, predvsem pa malim in srednjim kmetom. Ta gospodarska povezava ljudstva v nabavno-prodajnih zadrugah, ki zavzemajo vedno večji razmah, bo cementirala zvezo ljudskih množic z delavskim razredom na čelu. Preprečila bo, da bi še kdaj uspelo fašističnim in reakcionarnim protiljudskim silam, da bi razbile v težkih borbah pridobljeno ljudsko enotnost, zlasti pa zvezo med delavci in kmeti. Na ta način pa bo tudi omogočeno najožje sodelovanje med zadrugo organizacijo in strokovnimi organizacijami delavcev in kmetov. Povezanost in enotnost ne bosta ustvarjena samo med ljudskimi množicami, marveč tudi med njihovimi množičnimi organizacijami, ki jih predstavljajo sindikati in zadrugne.

Zadruga organizacija bo dvignila množice malih in srednjih kmetov

Razdrobljenost drobnih kmetijskih proizvajalcev je ustvarila tvarne pogoje, da so v preteklosti bile kmetijske množice često orodje špekulacije in reakcije. Združitev teh množic v zadrugah bo zabranila reakcionarnim in izkoriščevalnim elementom, da bi mogli uspešno pristopiti k zlorabljanju teh množic v svoje ščitne, mračniške in protiljudske svrhe. Zadruga organizacija, zlasti na kmetijske proizvajalne zadrugne bodo dvignile množice malih in srednjih kmetov na višjo stopnjo kmetijske proizvodnje, zjamčile jim bodo splošno blaginjo in vodstvo v teh zadrugah. Na vasi bodo izločile izkoriščevalne, spekulativne in reakcionarne elemente. Preprečile bodo nastajanje novih izkoriščevalnih in reakcionarnih elementov, ki se sicer stalno izločujejo na vasi iz vrst drob-

nih kmetijskih proizvajalcev. Vsekakor pa bodo zavirale nastajanje in udejstvovanje takih elementov. Kmetijsko proizvajalne zadrugne bodo v veliki meri preprečile, da bi kmetijske množice ostale še v naprej slepo orodje v rokah fašizma in reakcije ter predmet izkoriščanja.

Predbojevnice za napredek na vasi pa so vsekakor naše nove kmetijske zadrugne za skupno obdelavo zemlje in naše vinogradniške zadrugne, ki so poklicane, da prepoše iz naših kmetijskih domov enkrat za vselej revščino in srednjeveško zaostalost v proizvodnji in v življenju. Razširitev njihovega omrežja bo zjamčila najožje gospodarsko sodelovanje med industrijsko in kmetijsko proizvodnjo, med delavci in kmeti, zjamčila bo našoljudsko demokracijo in postavila bo naše gospodarstvo na nove temelje, ki bodo za vselej izločili iz našega življenja izkoriščanje človeka po človeku, obenem pa bodo stalno in vzdržno dvigali splošno ljudsko blaginjo in življensko raven najširših množic.

Da se bo zadrugištvu usposobilo za izvrševanje vseh teh svojih nalog, je

potrebno, da se osvobodi vseh nezdružljivih ostankov iz preteklosti, vseh nedemokratičnih, trgovsko - špekulantskih, birokratskih, reakcionarnih, fašističnih in izdajalskih elementov, kakor tudi vseh starih pogledov na vlogo in naloge zadrugne organizacije.

Zadruga ima odločilno vlogo v politični vzgoji širokih ljudskih množic

Slovenska zadruga je dobila v dobi ljudske demokracije novo vlogo na področju gospodarstva in politike. Ona ni več samo organizacija vzajemne samopomoči in samoobrambe, marveč je postala osnovni organ v izvajanju gospodarske politike političnega vodstva in v izvajanju gospodarskega načrta. Zadrugištvu igra važno vlogo pri izgraditvi razdelilnega aparata v prehrani in preskrbi ljudstva, ono odločilno sodeluje pri obnovi gospodarstva in ono je poklicano, da sproži ustvarjalne in organizacijske sposobnosti ljudskih množic pri dviganju proizvodnje. S tem pa postane zadruga tudi visoka gospodarska šola za ljudstvo v upravljanju gospodarstva na vseh področjih.

Zmagoslav:

Razni komentariji

Če so sanje resnične ali ne o tem ne bomo razpravljali, toda slučaj, ki ga bomo navedli bo dokaz, da so se "sanje" uresničile... toda ravno nasprotno, kot sta sanjala "sin nebeskega cesarstva" Hirohito in pa "firer" velikega nemškega rajha pokojni Dolfe.

Sanjala sta pač, da lepega dne se bosta njih armade srečale v osrčju osrednje Azije in tako bi si razdelila "barbarski" ruski narod med njima prav po "bratovsko" in seveda konec bi bilo tega prokletega "bolševizma", ki marsikateri kronani, razkuštrani ali pa tudi maziljeni glavi ne pusti spati v miru. Toda kot poročila ruski lokalni časopis, ki izhaja v Irkutsku "Pravda", sta se ravno te armade srečale v osrčju Azije — okoli tri milijone Nemcev in Japoncev gradi ceste in železnice za boljšo zvezo med Evropsko Rusijo in Sibirijo, tako da ramo ob rami pomagajo graditi državo, kateri so hoteli izbrisati na "zemljevidu" — toda ne kot "zmagovalci" ampak kot... ujetniki.

Angleško "delavsko" vlado, jo tudi "bog nima rad", kot pravi štajerc. Odkar so zavladali "delavci" gre vse navskriž, ni luči, ni premoga, stavke, nunti v Indiji, Palestini, Egiptu, doma, in kar najbolj boli "delavske" ministre, "uporniki" v lastni stranki in za "yapo" (nameček) še ta Molotov jim ne pusti, da bi uredili svet na "demokratičen" način, kot oni znajo, saj so bili vendar toliko let "gospodarji" sveta in sedaj pridejo ruski "kmetav-zarji", kateri zahtevajo za vse narode pravico, to je pa že odveč. Saj so oni vendar toliko let živeli v miru s svojimi podložniki prav po "bratovsko" in sedaj...

Toda kar se je zgodilo oni dan na zasedanju, jim ne gre v glavo in to ker je človek predober, da pusti govoriti ljudem, kateri ne bi smeli govoriti — resnico... Dva laboristična poslanca Fred Longdam in Julij Silverman sta ostro kritizirala "svojo" vlado, in med drugim sta izjavila: "Ako bi v resnici bilo glasovanje svobodno med poslanci laboristične stranke, zagotovo bi bili dve tretjini poslancev proti zunanji politiki vlade." Večkrat smo čitali, da Angleška ima eno najbolj naprednih demokracij to-

da gori omenjena poslanca potrjuje ta neko druge vrste "demokracijo".

"Ne moremo razumeti — sta izjavila nadalje — da ljudje, kateri se nahajajo na čelu našega zunanjega ministristva imajo dve veliki hibi, in to je, prvič, ne verujejo absolutno v angleški imperij; drugič, so z vsemi štirimi proti komunizmu? Zakaj in s kakšno pravico ne dovolimo Rusiji obvladanja Dardanelov, med tem ko pa mi in Sev. Amerika obvladamo več strateških očin na svetu?"

Ta "bratski" namig ne najbolj "demokratični" vledi na svetu, da naj pustijo tudi drugim pravico, ne bo ostal brez posledic, gotovo se bosta morala zagovarjati pred centralnim odborom stranke, da kalita mir in "bratstvo" s svojim "naprednim" mišljenjem, kot pa dobro veste, da Dardaneli so važni za britski imperij in Rusi so bili toliko let brez njih naj bodo še naprej... Toda ostane vprašanje: do kdaj?

Severnoameriška "demokracija" je tudi v strahu. Zgodilo se je, da ne samo v Evropi se širi "rdeča nevarnost" ampak ta "pošast" je udarila preko morja in se je začela razvijati na tej obali, tako so ugotovili štirje časnikarski poročevalci — seveda so plačani od visoke banke in trusta — kateri so prehodili celo Južno Ameriko. Ti ljudje so "razkrili", da rdeča nevarnost se najbolj razvija in širi v državah, v katerih prevladuje revščina in pomanjkanje in to z velikanskimi koraki.

Za to odkritje bodo gotovo zaslužili "Nobel" nagrado. Zato se po celi Sev. Amerikanski aparat v službi "narodnih" interesov postavili na "vahto", kako zaustaviti to nevarnost. Kako temu odpomoči? Na kakšen način? Eden se je celo predrznil svetovati, da naj bi se dalo več plače in boljšo ugodnosti za delavske družine? Kam pridemo — so zajavkali — saj se ne zasluži nič v današnjem času, in pa: enkrat je bilo delavstvo tako pohlevno, ponižno... Kam smo prišli in ga ni izhoda na vseh koncih in krajih ljudstvo zahteva svobodo, kruha, enakopravnost in kaj še ljudstvo dandanes nič ni verno, še sveti "žegen" ne pomaga zaustaviti to "pošast", kaj bo... kaj bo....

Ker pa je gospodarstvo odločilni faktor v politiki, zadobi zadruga s tem tudi odločilno vlogo v politični vzgoji ljudskih množic. Najuspešnejša politična vzgoja množic je ravno mogoča na drobnih vsakdanjih gospodarskih vprašanjih in na reševanju teh vprašanj. V borbi proti špekulaciji in izkoriščanju postaja zadruga poleg sindikalne organizacije važen kontrolni organ in osnovna borbena organizacija. Razumljivo je, da priznava naša ustava zadrugištvu spričo vseh teh nalog važno vlogo pri izvajanju gospodarskega načrta in gospodarske politike naše države.

PRI RUDNIKU "TITO" GRADE MODERNO DELAVSKO NASELJE

Takrat, ko je mladina pričela z gradnjo mladinske proge Brčko-Banoviči, tak vznožju Konjuh planine prišla skupina strokovnjakov, ki so proučili teren za gradnjo novega delavskega naselja blizu rudnika "Tito", ob reki Radini v Bosni. Dolina, ki so jo izbrali, je kakor nalošč za široke moderne ulice novega naselja. Mesec dni nato so prišli delavci in pričeli z gradnjo. V senci bukovih vej so postavili barake in dovažali gradbeni material.

Kmetu so bili vidni obrisi novega mesta. Pet sto delavcev, tesarejv, zidarjev in drugih je hitelo z delom, da čim prej zgradijo severni del mesta.

Jandanes, po petih mesecih dela že nelje vlak na progi Živinica-Banoviči, ne daleč od rudnika "Tito", skozi novo naselje. Hiše so večinoma že pod streho. Na tabli ob progi je velik načrt celotnega delavskega naselja. Iz načrta so razvidna stanovanjska poslopja za delavske družine in za neporočene delavce, dalje ulice, park, dom kulture, tra, bolnišnica, okrevališče, fizikalno igrišče in kopališče. V sobi gradbene uprave so modeli zgradb, miniaturna bodočega mesta. Novo delavsko naselje bo eno najmodernejših v naši državi.

V severnem delu, ki ga gradijo letos, že stoji 22 poslopij s 85 stanovanji. Kolikor še niso pod streho, jih bodo dogotovili v teku zime. Nove enonadstropne hiše bodo nudile vse možnosti udobnega stanovanja.

V središču, ki bo spajalo severni in južni del mesta, gradijo poslopje za upravo rudnika, centralno rudniško skladišče in mehanične delavnice. Višjagasta struga Litve bo tekla skozi mesto. Glavni trg bodo krasile javne zaradbe, zadrugno poslopje, dom kulture s kinodvorano in druge.

Na lepi prirodni terasi nad naseljem končuje temelje za bolnico in okrevališče. Polagaio tudi vodovodne cevi. Hladen gorski studenec bo oskrboval mesto z dobro pitno vodo. Gradijo tudi cestu, ki pelje do bližnjega jezera, lepega prirodnega kopališča.

V predmestju malega modernega mesta bo lena železniška postaja tako da bosta nova naselja in rudnik povezana z vso ljudsko republiko Jugoslavijo, z vsem svetom. Boate sklade premoga bodo odvažali za naše gospodarstvo, za industrijo.

Rudari in družine rudarjev rudnika "Tito" bodo spomladj postali prvi prebivalci novega naselja. Pravijo, da jim bo v lepem novem naselju zahajalo sonce za Konjuh planino lepše kakor nekoč.

Zeniški rudari so v enodnevnem tekmovanju znatno dvignili proizvodnjo. Pozivu trbovelskih rudarjev na enodneвно tekmovanje so se odzvali tudi rudari v Zenici. Tekmovali so na praznik proglasitve Jugoslavije za republiko in so za 65% povečali proizvod

PIZZERIA
Emil Laurenčič

Avda. Fco. Beiró 5315
U. T. 50-3525

CORTINAS ENROLLABLES de MADERA
COMPOSTURAS EN GENERAL

CALDERON 2851. Bs. As. U. T. 50-1344

NOVO STAVBENO PODJETJE

R. Strehar - J. Lisjak

Calle Ramón Lista 5552 — U. T. 64-1509
Za kalkulacije - Proračune in Firmo
obrnite se do novega konstruktorja

RUDOLFA STREHAR

Zasebno: Calle Virgilio 2941.

PRISPEVEK JUGOSLOVANSKIH NARODOV K SVETOVNI KULTURI

POROČILO REKTORJA BEOGRAJSKE UNIVERZE DR. STEVANA JAKOVLIJEVIČA, PREDSEDNIKA SLOVANSKEGA KOMITEJA JUGOSLAVIJE, NA VSESLOVANSKEM KONGRESU V BEOGRADU

O "Prispevku jugoslovanskih narodov k svetovni kulturi" je poročal na Vseslovanskem Kongresu v Beogradu predsednik Slovanskega Komiteja Jugoslavije dr. Stevan Jakovljevič, Dejal je:

"V drugi svetovni vojni so svobodoljubni narodi sveta zmagali nad fašističnimi zavojevalci. To epohalno zmago so odnesli zato, ker je stala na čelu njihove borbe močna Sovjetska zveza, država socializma, kjer je uničeno izkoriščanje človeka, kjer so enakopravni narodi s svojim konstruktivnim in ustvarjalnim delom ustvarili srečno skupnost. Za slovanske narode je posebnega pomena dejstvo, da je vodilna sila v tej državi veliki ruski narod, s katerim vežejo ostale slovanske narode globoka čustva bratstva. V vojni proti nemškimi in italijanskim zavojevalcem so se združili okoli Sovjetske zveze, okoli ruskega naroda in se skupno z njim borili za svojo svobodo in neodvisnost. V osvobodilni vojni proti nemškimi, japonskim in italijanskim imperialističnim tolpam so bili slovanski narodi v prvih bojnih vrstah. V tej veliki vojni so si pridobili neumrljive zasluge za človeštvo, za njegov napredek in kulturo. Da človeštvo v drugi svetovni vojni ni bilo pahnjeno v suženjstvo, mrak in barbarstvo, je predvsem zasluga Sovjetke zveze, ruskega naroda, nato pa drugih slovanskih narodov. V vojni za svobodo in napredek človeštva so slovanski narodi zastavili največ sil in dali največ žrtev.

Toda tudi pozitivni uspehi osvobo-

dilne vojne proti fašizmu imajo ogromen zgodovinski pomen za vse slovanske narode, za njih nadaljnji razvoj in napredek. Z obvladanjem svojih stoletnih sovražnikov, nemških zavojevalcev, so si slovanski narodi prvič v svoji zgodovini zgradili svoje neodvisne demokratične države. Prvič v svoji zgodovini so tudi odstranili vse ovire za njihov medsebojni sporazum ter ustvarili krepko in nezlomljivo bratstvo. Izbled pozitivnih in zelo pomembnih posledic zmage slovanskih narodov nad fašizmom je ogromen dvig njihove zavesti o lastni vrednosti, o vlogi, ki so jo odigrali v zgodovini in ki stoji pred njimi v prihodnosti. Prosti vsakega šovinizma, vsega, kar bi celo v najmanjšem obsegu spominjalo na podcenjevanje drugih narodov, so slovanski narodi pripravili uničiti zadnje ostanke različnih "teorij", s katerimi so hoteli razbni imperialisti prikazati Slované kot "nižjo raso", da bi upravičili svoje razbojniške napade na svobodo slovanskih narodov.

Ponosni na svoje junaštvo in zgodovinsko zmago v drugi svetovni vojni se slovanski narodi prav tako ponasajo s svojo veliko zgodovinsko preteklostjo, s svojim pomenom v zgodovini človeštva, s svojo veliko kulturo, ustvarjeno v stoletjih. Takšne podvige, kakršne so pokazali slovanski narodi v osvobodilni vojni za napredek, svobodo in kulturo, so lahko mogli izvršiti samo narodi z bogato zgodovino, z bogato kulturno tradicijo, narodi, predani idealom napredka in kulture. To je danes treba povedati na tem kongresu, da bi se široke ljudske množice na svetu seznanile z vlogo slovanskih narodov pri kulturnem razvoju človeštva in da bi se rešile nekatere zablude, ki so jih z namenom širili sovražniki napredka in mednarodnega sodelovanja.

Jugoslovanskim narodom pripada pri razvoju človeške kulture prav tako pomembno mesto, kakor jim pripada pomembno mesto v osvobodilni vojni proti fašističnim zavojevalcem. Od zgodnjega srednjega veka, od prihoda na Balkanski polotok so bili jugoslovanski narodi na poti med Azijo in Evropo izpostavljeni udarcem različnih osvajačev, ki so bodisi kot Turki predirali od vzhoda proti zapadu ali pa kot Nemci od zapada proti vzhodu. V zorbah za ohranitev, za udržitve svoje državnosti, za izgraditev svoje kulture so pokazali jugoslovanski narodi izredne ustvarjalne sposobnosti. Njihov razvoj je bil prekinjen zaradi notranjih in zunanjih interesov, stalno pa kaže težnje k dviganju. V svoji zgodovini so dali jugoslovanski narodi ogromne prispevke na področju umetnosti, književnosti, znanosti, na področju kulture sploh. V tem kratkem referatu lahko te rezultate prikažemo samo v splošnih potezah, kdor se pa poglobi v proučevanje zgodovine jugoslovanskih narodov bo vedno našel na nova in nova bogastva njihove kulturne ustvarjalnosti.

Začetki jugoslovanske kulturne ustvarjalnosti so tesno povezani z začetki slovanske kulture sploh.

Znano je, da sta bila ustanovitelja slovanske abecede, slovanske pisme-

nosti Solunčana Ciril in Metod po poreklu Grka, katerih politično kulturno delovanje je vezano na področje Veliko-moravske države Slovakov in Čehov. Toda svoje delo sta pričela že v domovini, v Egejski Makedoniji. Še pred odhodom na Moravsko sta sestavila slovansko abecedo in prevedla določen del knjig na slovanski jezik. Kar je najvažnejše pri vsaj tej stvari, je to, da je bil jezik, v katerem so se pojavile nove slovanske knjige, eden izmed jugoslovanskih jezikov, staromakedonski, ki je v znanosti znan z imenom staroslovanski jezik. Torej korenine slovanske kulture so pognale na jugoslovanskih tleh na tleh makedonskega naroda. V staroslovanskem, to je v staromakedonskem jeziku se je nadalje razvijala slovanska pismenost in slovanska kultura. Staroslovanski jezik je postal književni jezik enega dela zapadnih Slovanov in skoro vseh južnih in vzhodnih in vzhodnih Slovanov. Precej naglo je bil izrinjen iz zapadno slovanskih držav, zato so ga pa zelo dolgo uporabljali vzhodni in južni Slovani. Pozneje, v zgodovinskem razvoju posameznih slovanskih držav in formiranja slovanskih narodov so se razvili nacionalni književni jeziki vzhodnih in južnih slovanskih narodov, toda številni elementi staroslovanskega jezika so bili prevzeti v te nacionalne književne jezike. Razen v srbsko-hrvatskem in bolgarskem jeziku je tudi v ruskem književnem jeziku zelo mnogo staroslovanskih elementov. To pomeni, da so jugoslovanski narodi prispevali k gradnji velikega ruskega jezika, ki je postal svetovni jezik, v katerem so pisali Puškin in Gogol, Belinski in Černiševski, Tolstoj in Gorki, Lenin in Stalin.

Progresivni pomen ustanovitve slovanske pismenosti je v tem, da je ta dogodek priključil celo vrsto narodov tedanji najvišji obliki civilizacije, kakršna je brez dvoma pomenila bizantinska kultura. To ni bilo zgodovinskega pomena samo za slovanske narode, to je pomemben prispevek svetovni kulturi sploh. Zasluga za to pripada zapadnim in južnim Slovanom. Nadaljnji razvoj jugoslovanskih narodov po sprejemu pismenosti kaže dviganje kulturne ustvarjalnosti. Na jugoslovanskih tleh, pri jugoslovanskih narodih se razvija književnost, umetnost, pozneje znanost. Jugoslovanski narodi postanejo posredniki pri prenašanju kulturnih vplivov v področju Sredozemskega morja, včasih pa tudi z zapada v Srednjo, zlasti pa v Vzhodno Evropo. Cela vrsta književnih del, znanih in cenjenih v Zapadni Evropi je šla dalje na Vzhod, posebej k Rusom, skozi našo državo. Tako imenovana srbska "Aleksandrija", roman o Tristanu in Izoldi, o Lancelotu in drugih slovstvenih dela stare književnosti so bila prenešana naprej s pomočjo naših prevodov. Tako je bila jugoslovanska zemlja zelo živo središče mednarodne izmenjave kulturnih dobrin. Toda to ne velja samo za književnost, ampak tudi za druge panoge človeške delavnosti.

Vendar pa jugoslovanski narodi niso bili samo posredniki pri prenašanju kulturnih pridobitev. Kakor so ostali slovanski narodi zgradili svoje originalne nacionalne kulture, tako so tudi jugoslovanski narodi ustvarili

GRAN PIC - NIC FAMILIAR

Realiza

"AGRUPACION YUGOSLAVIA LIBRE" — FILIAL PIÑEIRO

El Domingo 9 DE MARZO de 1947
En el cual invita a Ud. y su distinguida familia para pasar un día de alegría

en la

QUINTA "U D A B E"

sita entre las calles Rivadavia y Viamonte, Lanús Oeste.

Locomoción: de Pie. Alsina: Colectivo 60 - 32 y Omnibus 13. — Le Pie. Barracas: Pullman 70 y Tranvías 13 y 20.

PRECIOS DE LAS ENTRADAS:

Caballeros Inclusive Asado \$ 3.—

Damas \$ 2.—

NOTA: La Comisión se reserva el derecho de admisión.

svojo kulturo, ki ima specifične slovanske pteze, odnosno značilne posameznih jugoslovanskih narodov. Jugoslovanski narodi so živeli v svoji zgodovini na področju, kjer sta se sili kalili dve coni nasprotnih političnih kulturnih vplivov. Posledice tega mogoče opaziti tudi v razvoju njihove kulture in v delih, ki so v tej kulturi nastala. Toda ta dvojna značilnost kulturnih vplivov lahko samo površnega opazovalca pripelje do trditve, da je kultura jugoslovanskih narodov kopija bizantinske ali zapadne kulture. Na področju današnje Jugoslavije se je razvijal proces, ki priča bogatem kulturnem ustvarjanju naših narodov. Jugoslovanski narodi so ustvarili že v srednjem veku bogato in pestro književnost, ki je dosegla raven ostale srednjeevropske književnosti. Stara književnost jugoslovanskih narodov, ako jo vzamemo kot celoto, ne zaostaja za književnostjo drugih narodov tega časa.

Na področju umetnosti so dali jugoslovanski narodi že v srednjem veku velik prispevek h kulturi človeštva.

Umetnost narodov Jugoslavije se razvijala na področju antične kulture izkopanine Solina, Stebija, arhitekture zapuščina kakršna je Dioklecianova palača v Splitu, kažejo, da na ozemlju današnje Jugoslavije pred prihodom Slovanov obstoja umetnost in kultura visokega sloja. Toda relativno že zelo zgodaj, pričnši z 9. stoletjem se je formirala Dalmaciji, Srbiji, Makedoniji in v umetnosti, ki pomeni originalno tvorbo jugoslovanskih narodov. Umetniška dela, ustvarjena na obalah dranskega morja, ob Prespanskem Ohridskem jezeru, v Raški so tvorila visoke umetniške vrednosti. Arhitektura in slikarstvo sta zrasla na Balkanu in Makedoniji in dajeta originalne sinteze bizantinske in romanske umetnosti. Manastirji kakor Zlati Mrača, Sopočani, Gradac, Miloševski Visoki Dečani so reprezentativni spomeniki te sinteze obeh slogov. Z zgodaj, skoraj dve stoletji pred freskami zgodnje renesanse so srbski makedonski slikarji rlesk ustvarili strovine umetnosti, ki niso znane svetovni javnosti, ki pa so obogatile svetovno kulturo. Te stenske kompozicije so po svoji koncepciji, risanju in barvah v mnogočem prosto povezane s srednjeveško umetnostjo in predstavljajo elemente življenja ter čutkov. Spomeniki XIV. in XV. stoletja imajo cele vrste realističnih podrobnosti in predstavljajo momente iz jugoslovanske zgodovine.

(Nadaljuje)

TRGOVINA JESTVIN

"PRI ČERNICU"
Viktor Černic

CORONEL RAMON LISTA 5650
U. T. 64-1509

Kadar imate opravka v Bs. Airesu ne pozabite, da boste najbolje postreženi po zmernih cenah v HOTELU

"PACIFICO"

Anton Bojanović
CHARCAS 769 — BUENOS AIRES

CARPINTERIA MECANICA
ANTONIO
GREGORIC
MURGUIONDO 1365
U. T. 68-0015

ESPECIALIDAD

Za načrte, betonske preračune in Firmo obrnite se do tehničnega KONSTRUKTORJA

Franca Klanjšek
HABANA 4321 vogal SANABRIA

GOSTILNA
"PAN DE AZUCAR"
Zbirališče letoviščarjev
Lastnik:
JOŽEF BAJZER
COSQUIN - F.C.C.N.A.
calle Córdoba 142

RAZPRAVA PROTI SKUPINI NARODNIH IZDAJALCEV IN VOJNIH ZLOČINCEV

(Nadaljevanje)

Zasliševanje prič.

Potek razprave je pokazal, da so izdajalske klike, oprte na okupatorja, za preprečitev osvobodilne borbe uporabljale dve taktiki: taktiko odkritega, krvavega hlapčevanja okupatorju, ki jo predstavlja obtoženi Rupnik, in taktiko prikritega, ogabno demagoškega, zločinskega hlapčevanja, ki jo ter Mihajlovičevi četniki.

Po čitanju obtožnic je predsednik sodišča na vprašanje javnega tožila vprašal obtožence ali se čutijo krivi in pričel zasliševanje. Obtoženi Rupnik je priznal, da je že pred kapitulacijo jugoslovanske vojske izdal Jugoslavijo. Izdelal je načrte za uničevanje osvobodilnega gibanja in pri svojem zločinskem početju se je obtoženi povezal s četniki, Ljotičem, Mušickim, gestapovcem Sajetom in drugimi. Že kot jugoslovanski oficir je Rupnik z nemškimi špijoni pripravljaj okupacijo Jugoslavije.

Protijudska duhovščina z obtoženim Rožmanom na čelu je zamenjala dušebrižništvo s politikanstvom in zastrupljanjem ljudstva. Nekateri duhovniki so znali s strojnico boljše ravnanje kot z moštranco. Monsignor Škrbec je bil Rožmanov kurir za Paveliča in Stepinea.

Na poziv predsednika sodišča so bile predstavljene razne priče, ki so na svoji lastni koži občutile vso strahoto narodnega izdajstva in bile očitvece mnogih grozodejstev, za katera so odgovorni in krivi obtoženci. Mnoge priče so potrdile, da so duhovniki po navodilih škofa Rožmana bili ovadniki, agitatorji ter največji krivci za njihova zverstva. Ko je obtoženi Rožman blagoslavljal kapelo v policijskih zaporih, je pretepenim in mučenim ljudem hinavsko govoril, da bo molil, "da jim bo bog vrnil zdravje".

Rösenerjevi krvniki so na najbolj zverinske načine mučili ljudi, nanje ščuvali pse, da so iz njih trgali kose mesa, jih v množicah pobijali, potem pa prirejali zabave. Domobranske zveri so nedolžnim žrtvam rezale spolovila, prsa, ude, jih pobijale s kamenjem in puškinimi kopiti.

Krek v tesni zvezi z begunsko jugoslovansko vlado v Londonu, je iz emigracije vodil slovenske izdajalce in jih podpiral z našim državnim denarjem, je bil v stikih z najreakcionarnejšimi angleškimi krogi in Vatikanom.

Med zasliševanjem prič je prišlo na dan še mnogo zločinov.

★

Ko je bilo izčrpano dokazno gradivo je predsednik kapetan dr. Modič dal besedo zastopniku vojaškega tožila Jugosl. armade, kapetanu Marijanu Vivodu, ki je pričel:

Tovariši sodniki! Po dokončanem dokaznem postopanju na razpravi proti izdajalcem in vojnim zločincem, ki so v največji meri odgovorni za neizmerno trpljenje slovenskega naroda med štiriletno sovražno okupacijo, smatram, da je z obsežnim dokaznim gradivom, popolnim ali delnim priznanjem prisotnih obtožencev, z dokumenti in pričami ter ostalimi dokazili obtožnica potrjena v celoti, kakor tudi v posrednih točkah obtožbe. (Ploskanje.) Še več! Razprava je ugotovila še niz drugih zločinov, ki jih sicer vsebuje splošni del obtožnice, ki pa so dali popolno potrditev za kazensko odgovornost vseh obtožencev.

Ko danes dajem karakteristiko današnjega procesa, ugotavljam, da so se pred sodiščem znašli organizatorji in izvrševalci nešteti izdaj in zločinov. Na isti zatočni klopi so se znašli general bivše jugoslovanske vojske in slovenski kvistling Leon Rupnik poleg nacističnega krvnika in uničevalca slovenskega naroda nacističnega Rösenerja, poleg odnarođelega političnega predstavnika in izdajalskega emigrantskega ministra Kreka, skupaj z voditeljem izdajalske duhovščine in netilcem bratomornega klanja škofom Rožmanom, skupaj s skorumpiranim izdajalskim oficirjem Vizjakom in krvnikom Hacinom. (Dolgotrajno ploskanje.)

Nadalje pa v obširnem gošoru natančno analiziral dejanja obtoženih zločincev, ki so se dogajala med borbo jugoslovanskih narodov.

Nadaljeval je:

Razprava je pokazala, da vodijo niti vseh zločinov k obtoženemu Rožmanu. Obtoženi Rožman je na eni strani vso svojo cerkveno avtoriteto postavil v službo tega cilja, na drugi strani pa je ves svoj cerkveni aparat mobiliziral v ta namen. Izdajalski duhovniki, ki jih je na zločinskem delu zasedila ljudska oblast, kakor kaplani Malovrh, Šinkar, Mavec, Križaj, Kern in drugi, so vsi potrdili: "...V belo gardo sem šel po škofovem naročilu, v belo gardo sem šel s škofovim dekretom..."

S čim so se ti izdajalski duhovniki borili, pa nam je jasno pokazala raz-

prava. Malovrh — kurir med postojankami in organizator vojaške vzgoje, Volbank — adjutant, Križaj — črnorokec, ostali zasliševalci in mučilei, vsi pa oboroženi z okupatorjevim orožjem.

Drugi del te duhovščine je po nalogu škofa ovajal, izdajal in vohunil za italijansko in belogardistično obveščevalno službo. Sam obtoženi Rožman je sprejemal vohunska poročila istočasno z Gestapom in Hacinovo policijo, ki je na podlagi teh podatkov aretirala, mučila in ubijala. Obtoženi Rožman je zato odgovoren za vse zločine izdajalskih belogardističnih tolpa in podrejenih duhovnikov kot bi jih izvršil s svojo roko. (Ploskanje.)

Osvobodilna fronta je pozivala ves slovenski narod na enotnost. Prav tako pa ni zamudila nobene prilike, da ne bi obtoženemu Rožmanu že od vsega početka kazala, da je mesto pravega Slovence samo v vrstah Osvobodilne fronte in ga, kot smo imeli priliko ugotoviti na razpravi stalno upozarjala na pogubne posledice njegovih dejanj, ki vodijo v bratomorno borbo. Obtoženi Rožman je na vse pozive odgovarjal z novim izdajstvom. Če je v gotovih kritičnih momentih zaradi vedno bolj naraščajočega poleta osvobodilnega gibanja včasih pokolebal, je to samo dokaz, da se je svojega izdajalskega početja zavedal, a vendar z njim nadaljeval. Klevetal je plemenite borbe slovenskega naroda za svoj obstoj, neodvisnost in svobodo, kot borbo proti cerkvi, veri in Kristusu Kralju, kot borbo za komunizem in boljševizem.

Tovariši sodniki, vi in ves slovenski narod, ki je ta proces budno zasle-

Stavbinska Kovača

G. ŠTAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443

Florida, FCCA

KROJAČNICA

Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

U. T. 59-1232

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM

Vas po domače postrže.

Pridite, pa se boste prepričali!

Se priporoča

Albert Beltram

DONATO ALVAREZ 2288

Buenos Aires

RESTAURACIJA

"PRIŠKODNIKU"

Kroglišče in Keglišče

Jožef Škodnik

Añasco 2652

U. T. 59-8995

HOTEL — BAR

"EL INTERNACIONAL"

Udobnost za letoviščarje in družine. — Izborna hrana. —

AVGUST JERKIČ

lastnik

COSQUIN - Prov. Córdoba

Bs. Aires 954 - U. T. 73

Jekše Ektor

MIZARSKA DELAVNICA

Dr. Luis Belaustegui 4466

U. T. 67-3621

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

Izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIČ

Calderón 3098 - Devoto - Buenos Aires

Restavracija

A. BENULIČ & KUSERIČ

★

Izborna hrana Zmerne cene

CHORROARIN 596

Sporočam cenjeni klijenteli,

da se nahaja moja radiotehnična delavnica sedaj v ul.

Céspedes 3783, vogal Aveni-

da Forest (tri cuadre od prej-

šnjega bivališča). Začasni tel-

efon 54 - 6864.

Jakob Krebelj.

Krojačnica "Gorica"

Franc Leban

WARNES 2191

Buenos Aires

Naproti postaje La Paternal

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

Kovinska Okna in Polkna

FRANC BANDELIJ

Avda. de los Incas 5021 U. T. 51-5184

Quisería y Fiambrería "LA AMERICA"

de Cuero y Fernández

Avda. Feo. Beiró 5399 — U. T. 50 - 8563

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA

V MUNRO

JANKO POLIAK

Ituzaingó 4267 MUNRO

TRGOVINA JESTVIN "TRST"

S. C. MIHELJ

Charcas 3120 U. T. 72-4957

PRODAJA SADJA IN ZELENJAVE

J. TRUDEN in B. TRAMPUŽ

Triunvirato 2901

RESTAVRANT "ČA V E N"

IVAN LEBAN

Lope de Vega 2931 Bs. Aires

RESTAVRACIJA

IVANČIČ RUDOLF

Añasco 2622

ELEKTRIČNE INSTALACIJE

GILDO KLINEC

Morlote 159 U. T. 59-2295

KROJAČNICA

CIRIL PODGORNİK

Tinogasta 5206

KROJAČNICA

J. R. BOŽEGLAV

Triunvirato 2891 U. T. 54-2629

RESTAURANT "LAS ROSAS"

Kroglišče in keglišče

Cnel. R. Lista 5042 Buenos Aires

FIDEOS FRESCOS

de NATALIO DOMINI

Bazurco 3425 U. T. 50-8913

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO

ANTON FORNAZARIČ

España 558 — J. Ingenieros — F. C. P.

U. T. 757 - Santos Lugares - 271

MERCADITO "CHISPAZO"

MILAN ŠIRCA

Lope de Vega 2746

MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 1115 U. T. 61-0656

Colocación de Vidrios, Cristales y Espejos

MOISES GERBIEZ

Nazca 695 (planta baja) U. T. 63-7714

STAVBENI KOVAČ

FRANC ČOHA

Calderón 2779 U. T. 50-6655

RADIOTEHNIK

AVGUST COTIČ

Excelsior 1500 U. T. 757-301

Sáenz Peña, F. C. P.

ZALOGA VINA

FRANC KURINČIČ

Garay 3910 U. T. 61-5384

SLOVENSKA GOSTILNA

ALEKSIJ TREBŠE

Avda. San Martín 6470 U. T. 50-5106

RAZPRODAJA KRUHA

TROBEC GUŠTIN

Dovajam na dom

Heredia 477 U. T. 51-7165

STAVBENI PLESKAR IN TAPETAR

MARIJ MEDVEŠČEK

Guevara 525 U. T. 54-0624

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 U. T. 59-0838

TRGOVINA JESTVIN

"PRIČERNICU"

C. Ramón Lista 5650 - U. T. 64-1509

CASA "SOULET"

Materiales de construcción

Electricidad - Sanitarios - Maderas

Av. F. Beiró 5682. U. T. 64-3288. Bs. As.

"ALMACEN"

PETER ČUČIČ

Excelsior 1500 - U. T. 757-301, Sáenz Peña

ženega Rupnika in Vizjaka slišati, da so bile te parole samo pretveza, s katero so hoteli slepiti in mobilizirati verne množice za borbo proti lastnemu narodu in njegovim demokratičnim težnjam. Z zavestnim prikrivanjem resnice o osvobodilni borbi, z zavestnim potvarjanjem dejstev so načrtno zavajali prebivalstvo v bratomorno vojno in zločin...

Zato so sedanji obtoženci odgovorni za vse one zapeljane in zaslepljene v lastnih vrstah, ki so padli kot žrtev njihovega izdajstva ali pa bežali pred lastnim narodom. (Ploskanje.) Dela belogardistov, duhovnikov in ovađuhov so bila nemškemu narodu na dlani. Njihovo sodelovanje z okupatorjem je bilo odkrito, borili so se z njegovim orožjem, v njegovih formacijah in pod njegovim poveljstvom. Obtoženi Krek in ostala protiljudska klika pa je potrebovala še drugačne formacije, oborožene oddelke, ki bi v očeh slovenskega naroda ne veljale kot okupatorske in katerim bi lahko pripisoval uspehe narodne osvobodilne vojske kot uspehe tkzv. jugoslovanske vojske Draže Mihajloviča. Kako so se ti oddelki organizirali, kako so bili sestavljeni in kako so se borili proti okupatorju, nam je pokazala ta razprava. Major Novak, odposlanec Draže Mihajloviča je novačil svoje četnike iz belogardističnih postojank

po predhodnem dogovoru slovenske zaveze. Kot smo imeli priliko slišati, je te četnike organiziral in podpiral najprej general Gambaro, pozneje pa obtoženi Rösener samo z namenom, da se borijo proti partizanom in terorizirajo civilno ljudstvo. Bogato oskrbovani z denarjem iz Londona in okupatorjevim orožjem so bili ti kraljevi vojaki dostojni svojih belogardističnih izdajalec. Obtoženi Krek in organizatorji Mihajlovičevega izdajstva v Sloveniji, so odgovorni za one mlade neizkušene rodoljube, ki so imeli voljo boriti se proti okupatorju, a so jih lažne parole zavedle v njihovo družino. Vse to potrjujejo priznanja obtožencev, priče in dokumenti, ki smo jih slišali na razpravi.

Za obtoženega Kreka, ki je sam ugotovil, da je njegova stvar propadla in da ga čaka z ostalimi pobeglimi izdajalci usoda Belih Rusov, pa je značilno, da je vedno iskal svojih zaveznikov izven slovenskega naroda in proti slovenskemu narodu. Njegova stvar je propadla, ker nikoli ni bil s slovenskim narodom in ker je svobodoljubno človeštvo na čelu z veliko Sovjetsko zvezo v tej vojni obračuna-

lo z vsemi njegovimi zavezniki. Taka usoda čaka vsakogar, ki bi iskal zaveznikov izven lastnega naroda. (Burno ploskanje).

Nadalje se je dotaknil še krivde posameznih obtožencev in njihove obrambe. Zaključil pa je:

Tovariši sodniki! Obtožencev ne dolžim samo jaz. Tisoči in desettisoči slovenskih internirancev, obsojencev in pregnancev, brezštevili padli, ustreljeni in do smrti izmučeni Slovenci, množina onečaščenih deklet in žena, na stotine pomorjenih otrok in padli boreci za svobodo našega naroda obtožujejo z menoj. (Vzkliki: Tako je! Smrt izdajalcem! Viharno ploskanje.)

Slovenski narod, ki danes v svobodni Jugoslaviji gradi svojo srečnejšo bodočnost, pa ne gleda na izvršene zločine obtoženih izdajalec samo kot na grozotne zločine preteklosti. Slovenski ljudje, naše žene in matere in sestre si bodo iz tega procesa pridobili spoznanje, da poleg obtožencev, ki danes sede na zatožni klopi, obstojajo še njihovi zamaskirani pomočniki in

zavezniki, ki so jim pomagali pri njihovem izdajalskem delu in jih ljudsko sodišče še ni obsodilo za njihove zločine, marveč poskušajo rovariti proti naši ljudski oblasti, tej največji pridobitvi naše osvobodilne borbe. Naše ljudstvo bo po tej razpravi postalo še bolj budno proti vsem sovražnikom našega naroda, da bi tako zagotovilo srečno bodočnost in napredek slovenskega naroda. (Tako je! Ploskanje v dvorani.) Naša ljudska oblast bo storila vse za odkritje vseh onih, ki še danes skušajo rovariti proti njej, naša ljudska oblast bo ostala budno na straži proti vsakemu poskusu ponovnega izdajstva in bo vse take izdajalce izročala ljudskemu sodišču. (Ploskanje. Tako je!).

Ko zaključujem svoja izvajanja, končam z besedami Kurnikove matere, ki tolmači misli in želje vsega slovenskega naroda, junaške matere padlih junakov v naši borbi, matere ubitih sinov: "Sodite jih pravično!"

(Nadaljevanje in konec prihodnjič.)

MEHANIČNA DELAVNICA

Anton Kline

Tinogasta 4386-88 U. T. 50-5750

HERRERIA DE OBRAS BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela
Segurola 1608-14 U. T. 67-6250
Buenos Aires

PLANOS — CALCULOS V. LOJK

Técnico Constructor
Pedro Moran 5130 - U. T. 50-7186

PIVARNA — Kroglišče in Keglišče DJURO KOVAČ

Warnes 2113 La Paternal

MIZARSKA DELAVNICA

Izdelava pohištva
IGNAC KOŠER
Guido Spano 655 Munro, F. C. E.

MEHANIČNA DELAVNICA JOSIP HLAČA

Villa Real 140. J. Ingenieros. U. T. 757-640

Tienda "La Villa" PARA COMPRAR MEJOR LOPE DE VEGA 3186

Restaurant

"La FLOR de Parque CHACABUCO"
Prostori za družine
Avda. Cobo 1702 U. T. 63-3590

Foto - Arte MARCOS

Najpopularnejša na Dock Sudu
Facundo Quiroga 1325 U. T. 22-8327

Gran Recreo "LLAO-LLAO"

Juan Oberdank
Río Carapachay U. T. (749) Tigre 0589

Slovenska Cvetličarna "LOS ALPES" Hostar Anton

Triunvirato 4223 U. T. 51-0732

Se priporoča rojakom dobro znana ČEVLJARNICA

L. BRANKOVIČ
Morlote 138 La Paternal

FABRICA DE MOSAICOS ALBERTO GREGORIĆ

Venta de materiales de construcción
Avda. Feo. Beiró 5671 U. T. 50-5383

ELECTRICIDAD Y PLOMERIA JOSE RADAN

Bernaldez 1550 Buenos Aires

TOVARNA POHIŠTVA VINKO ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249-261
VILLA ESCASO U. T. 652-0133

ZELEZO-BETONSKO PODJETJE Bratov Komel

ZA NAČRTE IN PRERACUNE
Bernaldez 1655 U. T. 67-1411

Prevozno Podjetje "GORICA" Lojk Franc

Villarreal 1476 U. T. 54-5172

BAR - PIZERIJA

Vedno sveže pivo in druge vsakovrstne pijače. — Rezervirani prostori za družine.
Peter Filipčič

WARNES 2101 vogal GARMENDIA
na Paternalu U. T. 59-2295

MERCADO

"Las Magdalenas"

CARNICERIA — RAUBAR
Puestos 21, 24, 25. Avda. Feo. Beiró 5276

EDINA SLOVENSKA ESTAVBENIKA V SAAVEDRI

ANDREJ BOŽIČ in SIN
Tehnična konstruktorja
Ruiz Huidobro 4554-58 U. T. 70-6112

TISKARNA

Rudolf Živec

SARMIENTO 40 Caseros

Tienda — Mercería — Confecciones Abraham Blinder

Tte. General DONATO ALVAREZ 2180
U. T. 59-0314

FABRICA DE MUEBLES ARTISTICOS

LA MAYOR EN SUD AMERICA EN SU GENERO

PROVENZAL — COLONIAL — RUSTICO

F A D E M A R

Soc. Resp. Ltda. - Capital \$ 100.000.—

VALENTIN VIRASORO 1865 — U. T. 54-6656 — BUENOS AIRES

Kadar pošiljate zavoje v domovino

in bi želeli poslati obuvalo za moške, ženske in otroke, obrnite se do naše domače tvrdke čevljev, ki ima nalašč v ta namen urezane čevlje in jih je treba doma v Evropi samo sešiti po meri. Obrnite se pismeno ali telefonično do:

Bratov KEBER

CENTENERA 1140 U. T. 60-0176 BUENOS AIRES

RESTAVRACIJA in BAR

Peter Benčič

Lastnik.

INDEPENDENCIA 4202 — BS. AIRES

HERRERIA DE OBRA HUMAR y MAKUC

Av. Central 3720
Calle No. 2 3729 U. T. 741-4520

Franc Štekar

Stavbinski podjetnik

Ramón L. Falcón 6371

U. T. 64-3084

TRGOVINA JESTVIN

Srečko Turel

TRELLES 1402 U. T. 59-4104

PRVO SLOVANSKO POGREBNO PODJETJE

Peter Sanchuk

Av. San Martín 5468- U. T. 50-8539

KROJAČNICA

Franc Meline

Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356

MATERIALES para CONSTRUCCION

MIGUEL M. BRUNO

Juan A. García 3675 U. T. 67-9380
Buenos Aires